MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Archeologische werfbegeleiding

Verslag van resultaten

Eindverslag

ZOTTEGEM RESIDENTIE SINT-LIEVEN (prov. Oost-Vlaanderen)

Auteur: Tomas BRADT
Redactie: Bart BARTHOLOMIEUX

Projectcode: 2017D339

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
B - 8770 Ingelmunster

T +32 51 31 60 80
F +32 51 30 22 37
info@monument.be

R.P.R Gent, afd. Kortrijk
BTW BE 0441.337.825
monument.be

MONUMENT GROUP

Vergunningsnummer:	2017D339
Naam erkende archeoloog:	MONUMENT - VANDEKERCKHOVE (Archeoloog type 1)
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
veldwerkleider:	Tomas Bradt
Archeologisch team:	Tomas Bradt, Michelle, Arnouts, Christof Vanhoutte, Babette Jacobs
Bevoegde Vlaamse overheid:	Nancy Lemay (erfgoedconsulent Agentschap Onroerend Erfgoed)
Plannen:	Tina Bruyninckx , Michelle Arnouts, Raf Trommelmans en Tomas Bradt
Conservatie:	/
Materiaaltekeningen:	/
Provincie:	Oost-Vlaanderen
Gemeente:	Zottegem
Plaats:	Trapstraat/Zavel
Opgravingsplan op bouwplannen	
Projectcode:	2017D339
Kadastergegevens:	Zottegem, Afdeling 1, Sectie A, Percelen 468e, 468h, 465b2 en 467p
Topografische kaart:	zie plan in bijlage 1
Begindatum onderzoek:	19/12/2016
Einddatum onderzoek:	24/11/2017
Relevante termen thesauri:	Middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, werfbegeleiding
Beheer opgravingsdata:	Monument Vandekerckhove nv Oostrozebekestraat 54 8770 Ingelmunster
Titel:	Archeologische werfbegeleiding Zottegem Trapstraat/Zavel (prov. Oost-Vlaanderen). Eindverslag
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

© Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Figuren: Monument Vandekerckhove nv, tenzij anders vermeld. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL 3
1. INLEIDING 5
2. BESCHRIJVEND GEDEELTE 6
2.1. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS 6
2.2. BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT 6
2.2.1. Vraagstelling 6
2.2.2. Randvoorwaarden 7
2.2.3. Geplande werken 7
2.3. WERKWIJZE EN OPGRAVINGSSTRATEGIE 11
2.3.1. Gebruikt materiaal 12
2.3.2. Motivering eventueel afwijkende methodiek 12
2.3.3. Inbreng specialisten 12
2.3.4. Algemene wetenschappelijke advisering 12
3. ASSESSMENTRAPPORT 13
3.1. ASSESSMENT VONDSTEN 13
3.2. ASSESSMENT STALEN 13
3.3. ASSESSMENT CONSERVATIE 13
3.4. ASSESSMENT SPOREN 13
4. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS 14
4.1.TOPOGRAFISCHE EN LANDSCHAPPELIJKE SITUERING 14
4.2. GEOLOGISCHE SITUERING 17
4.3. BODEMKUNDIGE SITUERING 19
5. HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS 20
6. RESULTATEN 23
6.1. STRATIGRAFIE 23
Zone 1 23
Zone 2 29
6.2. BESCHRIJVING SPOREN 30
Volle/late middeleeuwen 30
15de-17de eeuw 31
6.3. BESCHRIJVING VONDSTEN 38
Aardewerk 38
Dierlijk bot 38
Metaal 38
7. INTERPRETATIE 39

7.1. BELANG EN WAARDERING 41
7.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN 41
8. SAMENVATTING 43
9. BIBLIOGRAFIE 45
10. BIJLAGEN 46

1. INLEIDING

Naar aanleiding van de herontwikkeling van een terrein in het centrum van Zottegem werd in het programma van maatregelen van een archeologienota in opdracht van IP-Invest (uitgevoerd door RAAP België bvba, projectcode 2016K106) een archeologische werfbegeleiding opgelegd.[1] Op die manier zou geen belangrijke informatie over het verleden van Zottegem verloren gaan. Deze werfbegeleiding werd uitgevoerd door Monument Vandekerckhove nv en gebeurde in twee fasen (zone 1 vanaf april 2017 en zone 2 vanaf november 2017).

De belangrijkste doelstelling van het archeologisch onderzoek was het opvolgen en registreren van enige archeologische informatie die zou worden blootgelegd.

In dit rapport worden de resultaten van het archeologisch onderzoek voorgesteld. Het geheel wordt verduidelijkt met kaarten en foto's. Als bijlage zijn de gedigitaliseerde overzichts-plannen opgenomen (Bijlage 3 en 4).

[1] VAN DE WATER & VANHOLME 2016.

2. BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1. Archeologische voorkennis

Er werd tot op heden nog geen relevant archeologisch onderzoek uitgevoerd op het projectgebied. Pas na de uitvoering van de archeologienota en de werfbegeleiding werd te weten gekomen dat er zich op de hoek van de Trapstraat en de Zavel mogelijk een eind 18de-19de eeuw pottenbakkersatelier kan bevinden.

2.2. Beschrijving van de onderzoeksopdracht

2.2.1. Vraagstelling

Het archeologisch bodemarchief in het onderzoeksgebied zou door de geplande bodemingrepen op het terrein onherroepelijk vernield worden. Het doel van het onderzoek is om verdere informatie te verkrijgen over eventueel aanwezige archeologische vondsten, sporen en structuren. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de stadsontwikkeling van Zottegem op deze locatie. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) doelstellingen voorgesteld:

- Het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid van archeologische resten binnen het plangebied.
- Nagaan of er archeologische sporen aanwezig zijn, hoe diep deze gelegen zijn en wat hun aard is.
- Inzicht krijgen in de stratigrafie en achterhalen wat deze kan vertellen over de historiek van het plangebied.

Volgende wetenschappelijke vraagstelling wordt hierbij aangehaald:

- Zijn er archeologische sporen bewaard? Wat is hun aard en hun bewarings-toestand? En op welke diepte zijn ze gelegen?
- Wat is de invloed van de 19de- en 20ste-eeuwse bebouwing op de archeologie en de gaafheid van sporen en bodem?
- Werd door middel van de werfbegeleiding een beeld verkregen van de evolutie van het terrein doorheen de geschiedenis, en zo ja, wat zijn de algemene grote lijnen?
- Wat is de kennisvermeerdering van de gegevens voor de algemene geschiedenis van Zottegem en de omgeving van de stad?

2.2.2. Randvoorwaarden

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

2.2.3. Geplande werken

Op de locatie van het onderzoeksgebied worden bestaande gebouwen afgebroken en komen nieuwe gebouwen te staan op een plaatfundering waarbij een afgraving van 50cm volstaat. Voor enkele zones zijn er diepere uitgravingen gepland. Dit is het geval voor nutsleidingen, water- en septische putten en de vorstrand van de funderingsplaat.

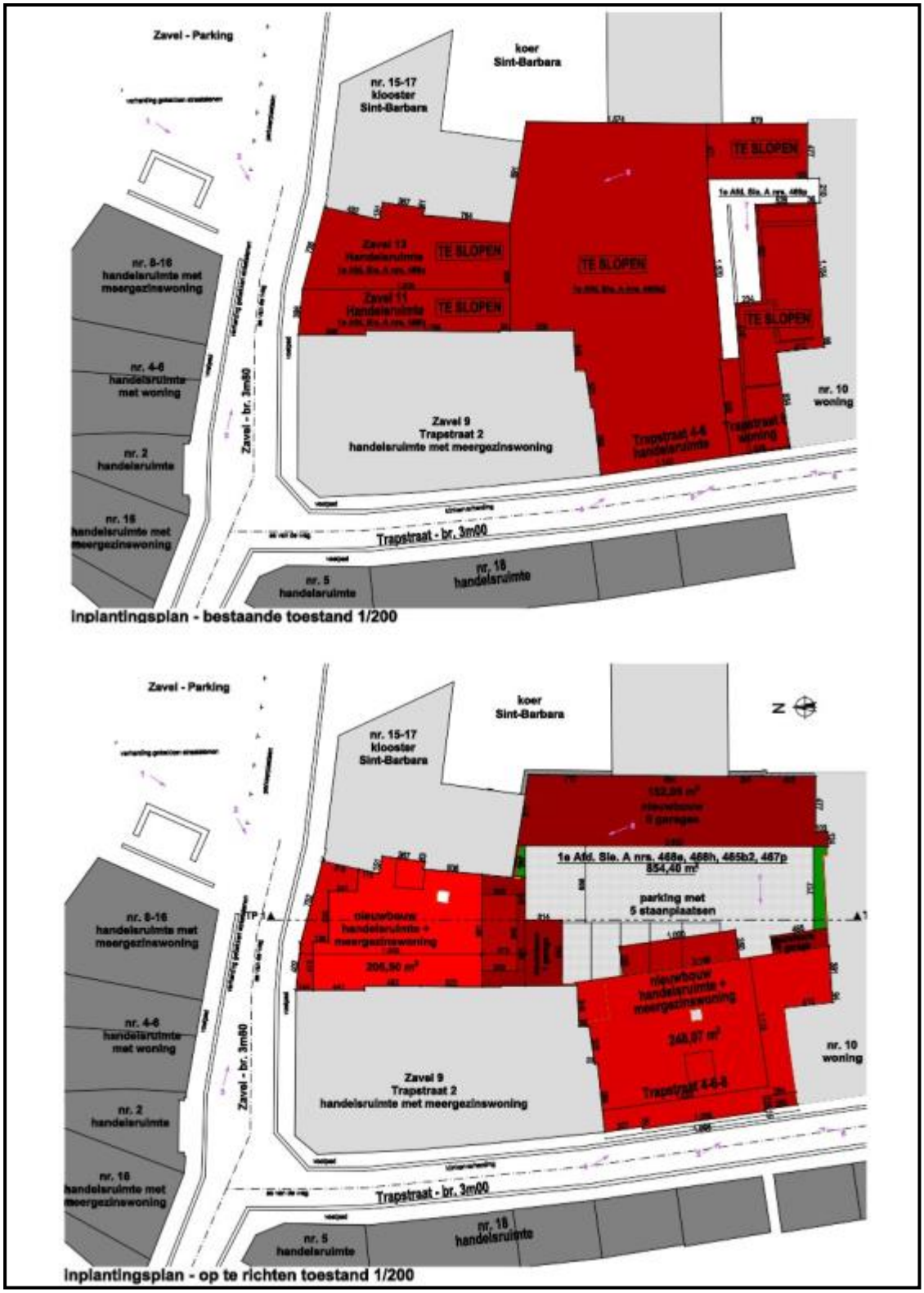

Figuur 1: Inplantingsplan van het plangebied. Boven de bestaande toestand, onder de nieuwe toestand (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Programma van Maatregelen, p.7, fig. 2).

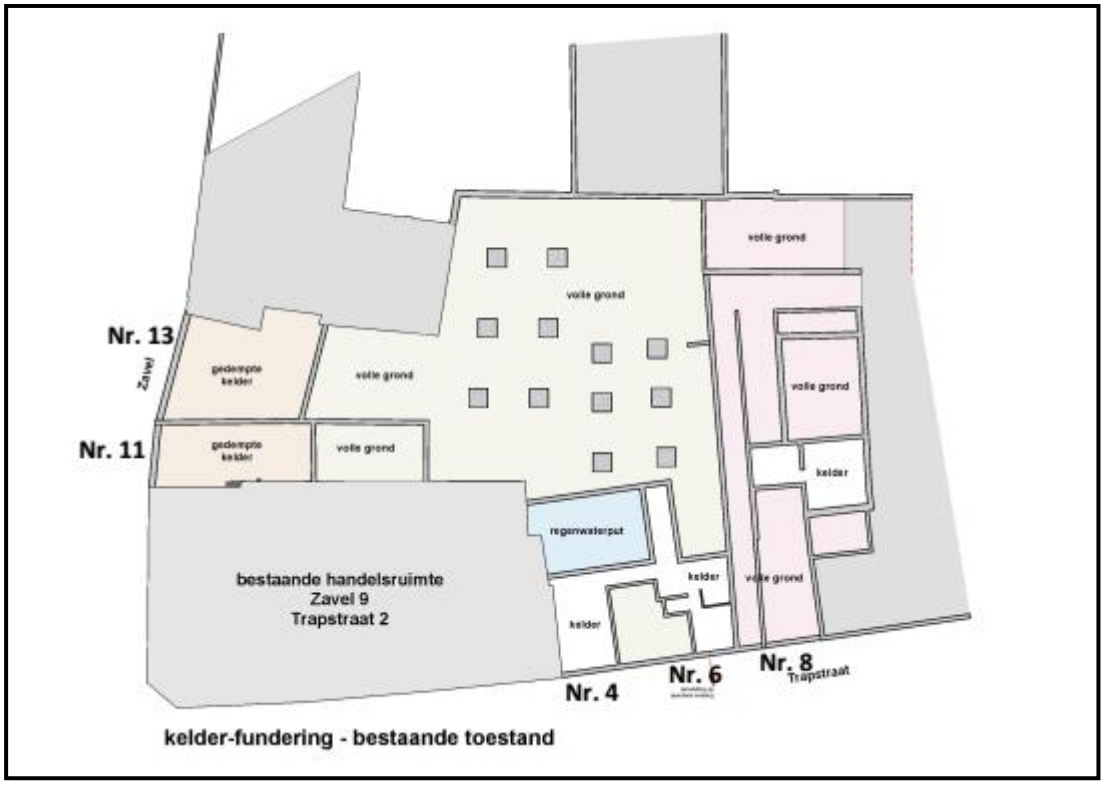

Figuur 2: Plattegrond bestaande toestand: kelders en funderingen (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Programma van Maatregelen, p.8, fig. 3).

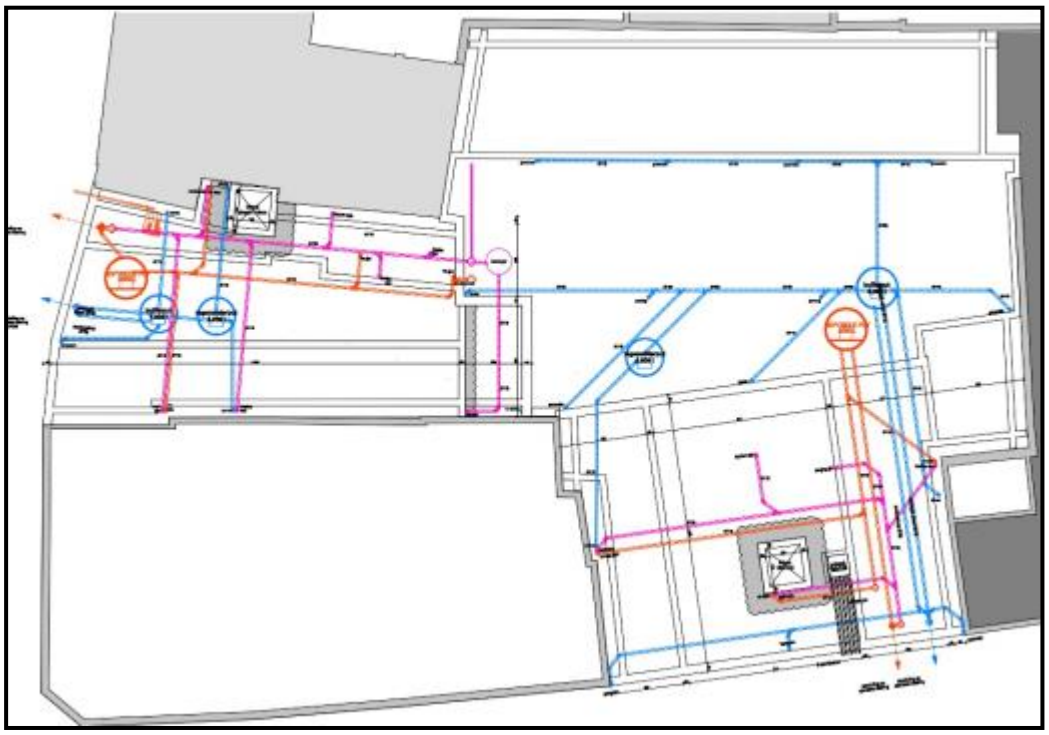

Figuur 3: Plattegrond fundering van de nieuwe situatie, met aanduiding van de leidingen en putten (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Programma van Maatregelen, p.10, fig. 5).

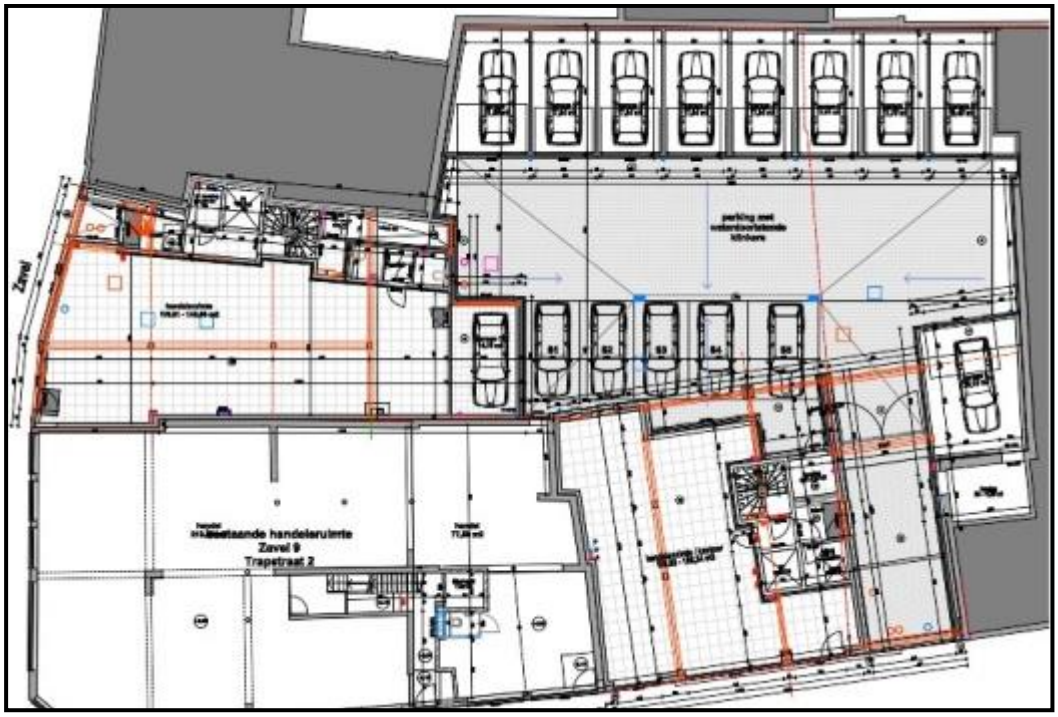

Figuur 4: Plattegrond gelijkvloers van de nieuwe situatie (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Programma van Maatregelen, p.10, fig. 6).

2.3. Werkwijze en opgravingsstrategie

In een voorafgaandelijke startvergadering was afgesproken dat Monument Vandekerckhove nv door de bouwheer verwittigd zou worden wanneer er graafwerken zouden gebeuren. Op de afgesproken datum kwam dan de verantwoordelijke archeoloog (Tomas Bradt) ter plekke om in te schatten of er zones zichtbaar waren die verder archeologisch moesten worden onderzocht. Op dat ogenblik werden dan ook verdere concrete afspraken gemaakt met de verantwoordelijke voor de afbraakwerken om ervoor te zorgen dat er geen, mogelijk intacte, zones alsnog verstoord zouden geraken.

De werfbegeleiding diende in twee fasen te gebeuren, waarbij eerst zone 1 en een aantal maanden later zone 2 opgevolgd werd.

Na de afbraak van de bestaande gebouwen kwam de veldarcheoloog ter plekke om in te schatten waar zich nog intacte zones bevonden of waar er bedreigde zones verder onderzocht dienden te worden. Waar mogelijk en aangewezen werden vervolgens de nodige archeologische registraties uitgevoerd.

2.3.1. Gebruikt materiaal

Na de afbraak van de bestaande gebouwen en de uitbraak van de aanwezige betonfundering werd door de verantwoordelijke archeoloog gevraagd om de nog resterende en intact gebleven archeologische zones voorzichtig vrij te leggen. Er werd aangelegd tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen (muren) zichtbaar werden. Onmiddellijk na het afgraven werden de sporen (muren) opgekuist en gefotografeerd (code **ZOSI17**) en beschreven. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden enkele wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Baksteenstalen en aardewerkvondsten werden gerecupereerd waar mogelijk en in een vondstenzakje gestoken samen met een vondstenkaartje. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in m TAW) werd gedaan door middel van een Total Station.

2.3.2. Motivering eventueel afwijkende methodiek

Niet van toepassing.

2.3.3. Inbreng specialisten

Na afloop van de werfbegeleiding werd contact opgenomen met Johan Deschieter, archeoloog bij het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM) Velzeke en werkzaam voor de provincie Oost-Vlaanderen. Via hem werd nog relevante informatie bekomen over archeologische vondsten die in 2007 in de directe omgeving van het onderzoeksgebied gedaan werden en niet waren opgenomen in de opgemaakte archeologienota.

2.3.4. Algemene wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

3. ASSESSMENTRAPPORT

3.1. Assessment vondsten

Er werden in totaal zo'n 29 vondstnummers aangemaakt en opgelijst (zie bijlage 5). Het gaat om aardewerk, bouwmateriaal (tegels, bakstenen, natuurstenen), wat metaal en één stukje glas.

3.2. Assessment stalen

Er werden tijdens het onderzoek enkele muren en vloeren gevonden waarvan de nodige stalen werden genomen. Ook van de mortel van de muren werden stalen genomen.

3.3. Assessment conservatie

Niet van toepassing.

3.4. Assessment sporen

In totaal werden 26 sporen aangemaakt. Het gaat om lagen, muren, vloeren en één kuil (zie bijlage 6).

4. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS

4.1.Topografische en landschappelijke situering

Het plangebied ligt binnen de gemeente Zottegem, in de oude kern van de stad, direct ten zuiden van de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart (zie figuur 4)

Zottegem is gelegen in het geografisch gebied 'De Vlaamse Ardennen'. Een heuvelzone die over het zuiden van Oost-Vlaanderen loopt. Het centrum van de stad ligt op een uitloper van zo' n heuvel. Het plangebied zelf bevindt zich op de flank van de heuvel naar de vallei van de Bettelhovebeek.

De studie van het digitaal hoogtemodel Vlaanderen (DHM, raster 1m), (zie figuur 5) geeft een duidelijk beeld weer. Het plangebied ligt tussen het laaggelegen beekdal van de Bettelhovebeek (zichtbaar als een blauwe/donkerblauwe zone in het noorden van de uitsnede) en het hoger gelegen heuvelachtige gebied in het zuiden tussen o.a. Sint-Goriks Oudenhove en Erwetegem (zichtbaar als een roze/rode zone op de DHM-uitsnede). Binnen het plangebied zelf (zie figuur 6) is de ligging op de flank van de heuvel ook waarneembaar. Aan de zijde van de Zavel (noorden) ligt het gebied op +62,4 m TAW, het zuidelijke deel bevindt zich reeds wat hoger, op + 63,4 m TAW.

Het onderzoeksgebied is volgens de bodemgebruikskaart en de bodembedekkingskaart volledig bebouwd.[2]

[2] Deze kaarten kunnen eveneens gevonden worden in de archeologienota.

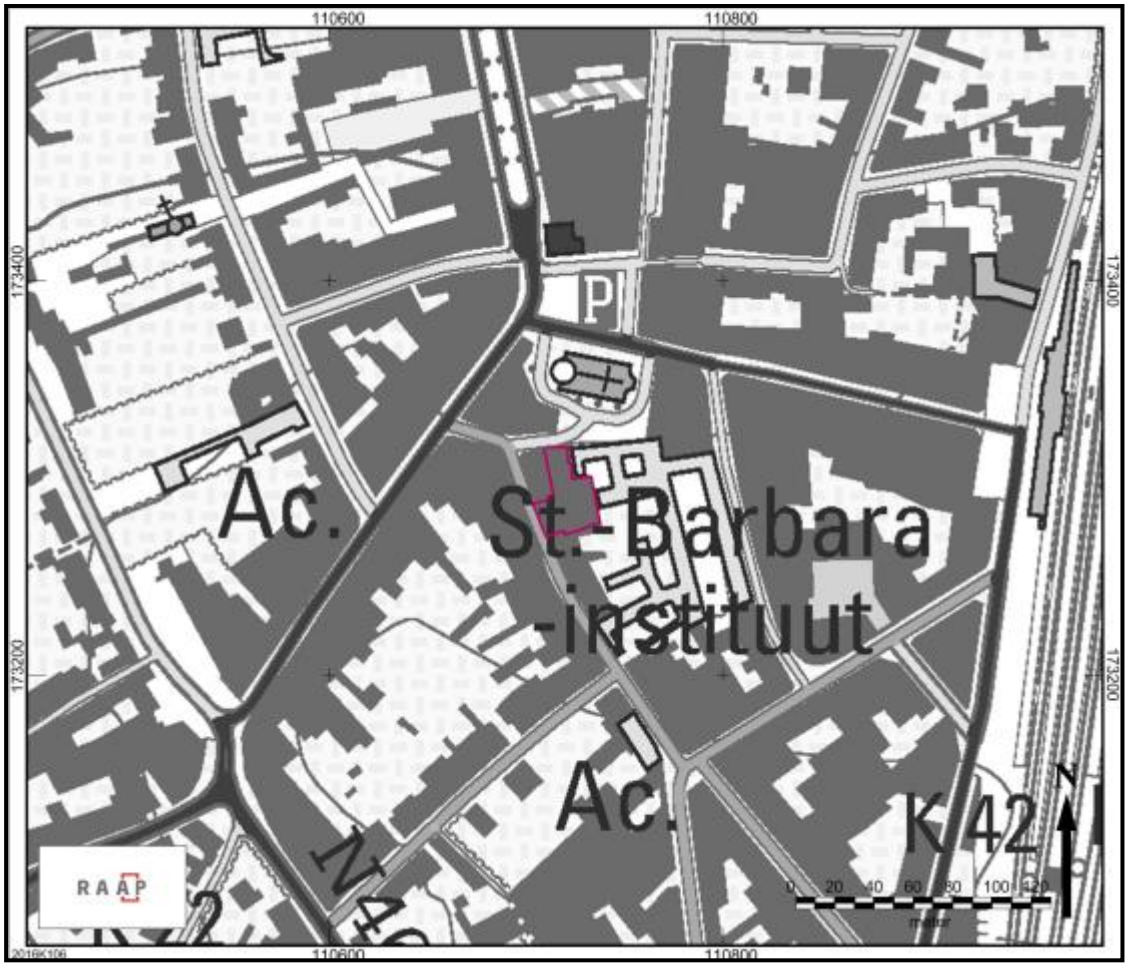

Figuur 4: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Archeologienota, p.18, fig.9).

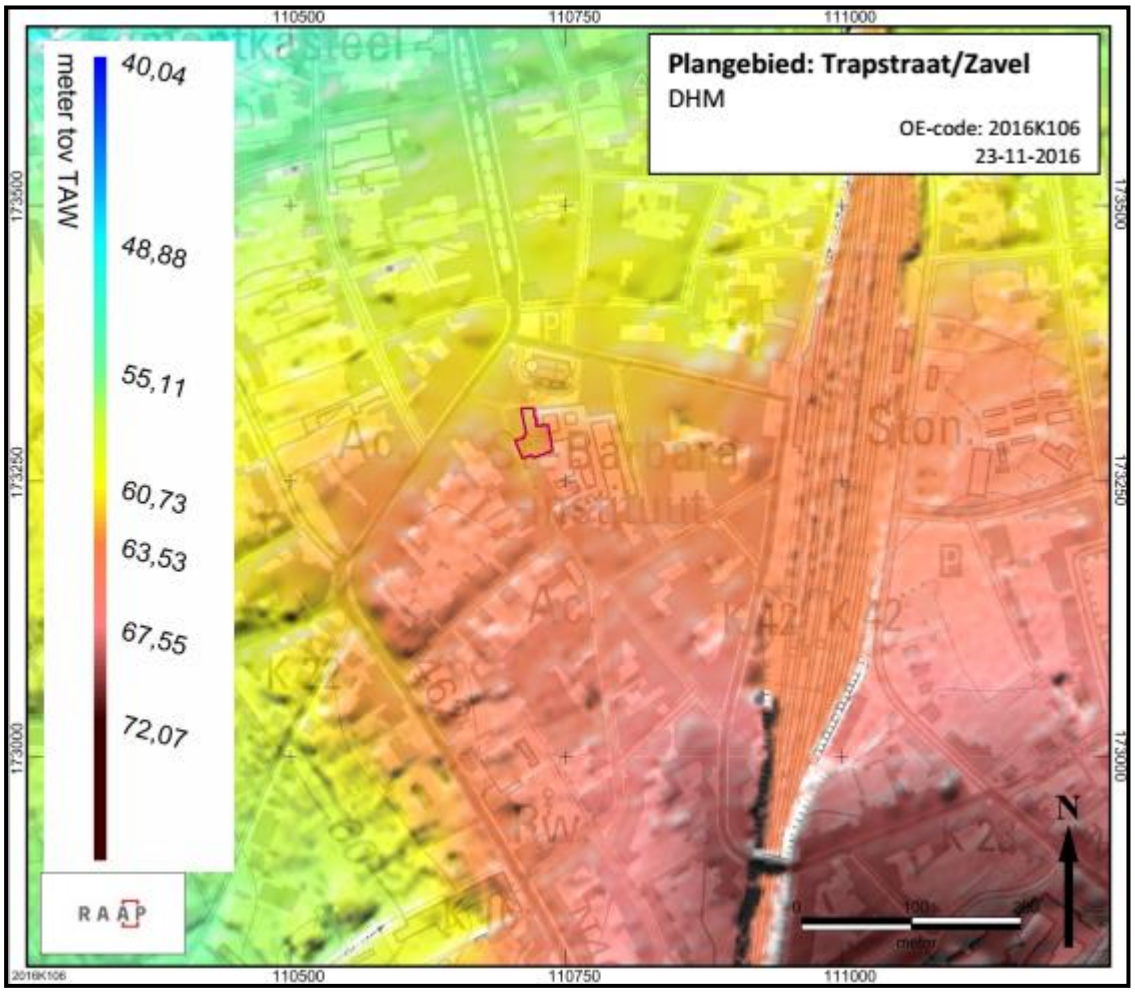

Figuur 5: Digitaal hoogtemodel van het plangebied geprojecteerd op de GRB-kaart (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Archeologienota, p.25, fig.16).

4.2. Geologische situering

Tijdens het Tertiair (66-2,6 Ma BP) werden door de zee verschillende lagen afgezet in de ondergrond. Ongeveer 56 Ma BP begon na een langdurige erosiefase op het Europese continent de zeespiegel langzaam te stijgen en vormden zich uitgestrekte relatief ondiepe lagunes. Deze zeespiegelstijging viel samen met het Paleoceen-Eoceen Thermisch Maximum, een periode van globale opwarming. In de lagunes werden afhankelijk van de afstand tot het vasteland mariene kleien dan wel meer zandige en grindige sedimenten afgezet. Volgens de Tertiair geologische kaart van Vlaanderen (figuur 12) ligt het plangebied in een zone waar de diepere ondergrond wordt gevormd door de Tertiaire Formatie van Gentbrugge, Lid van Merelbeke. De Formatie van Gentbrugge is een mariene formatie en bestaat uit mariene klei-, silt- en zandlagen, afgezet in de zee die het noorden van België bedekte in het Ypresiaan (rond 50 miljoen jaar geleden, in het Vroeg-Eoceen). De Formatie van Gentbrugge wordt ingedeeld in drie leden. De basis van de formatie bestaat uit siltige klei en kleiig silt (Klei van Merelbeke). Daarboven volgen lagen silt en zeer fijn zand, verstoord door bioturbatie (Klei van Pittem en Zand van Vlierzele). De zanden kunnen zowel horizontale bedding als cross-bedding vertonen en zijn vaak gelithificeerd tot zandsteen. De klei van het Lid van Merelbeke is een blauwgrijze tot donkergrijze klei, met dunne zandlensjes en organisch materiaal. In deze kleilaag kunnen ook pyrietachtige concreties voorkomen. Ten noorden en westen van het plangebied dagzoomt de Formatie van Tielt. Deze formatie, afgezet in het Vroeg-Eoceen, is opgebouwd uit grijsgroen, zeer fijn zand tot silt en is kleihoudend.

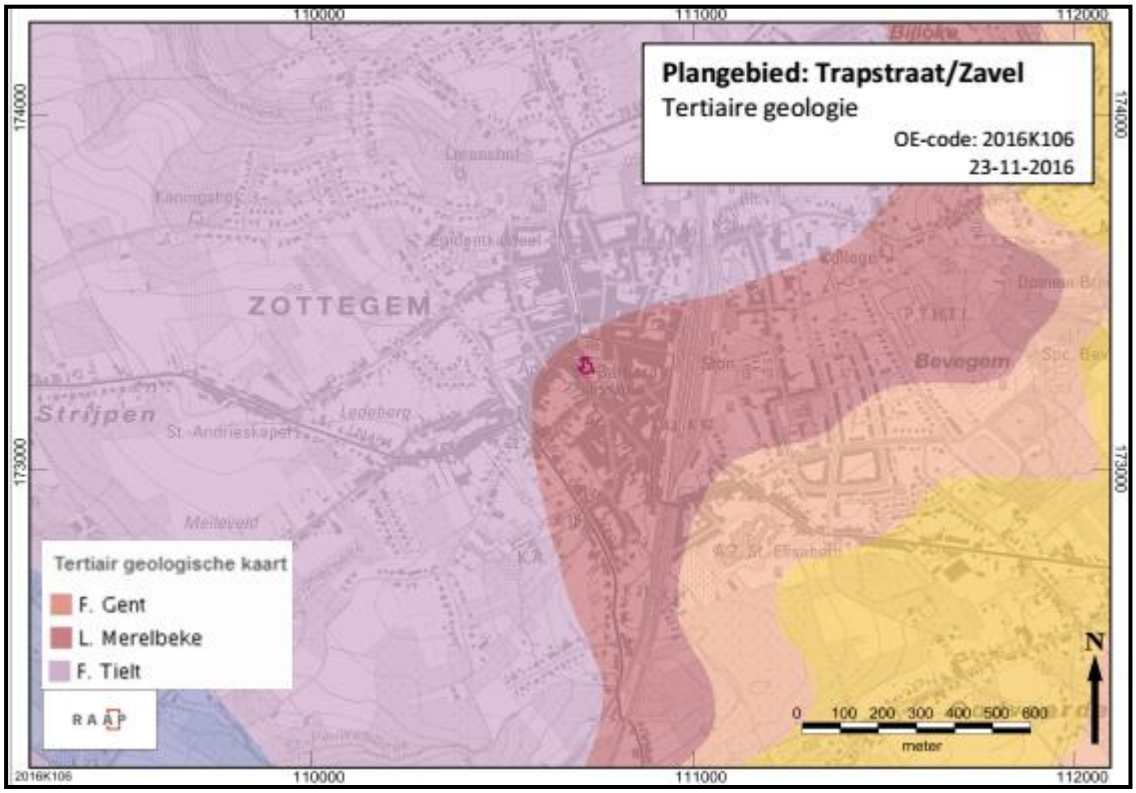

Figuur 6: Tertiar-geologische kaart (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Archeologienota, p.21, fig.12).

Het plangebied ligt in de Vlaamse leemstreek. Het plangebied wordt volgens de Quartair geologische kaart (figuur 13) gekenmerkt door profieltype 2. Ten noorden van de kern van Zottegem (op ongeveer 500 m afstand van het plangebied) ligt een zone die gekenmerkt wordt door profieltype 3a. Profieltype 2 betekent dat de Quartaire afzettingen hier bestaan uit een sequentie van eolische afzettingen uit het Laat-Pleistoceen (Weichsel). Profieltype 3a bestaat uit een quartaire sequentie van Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (3).

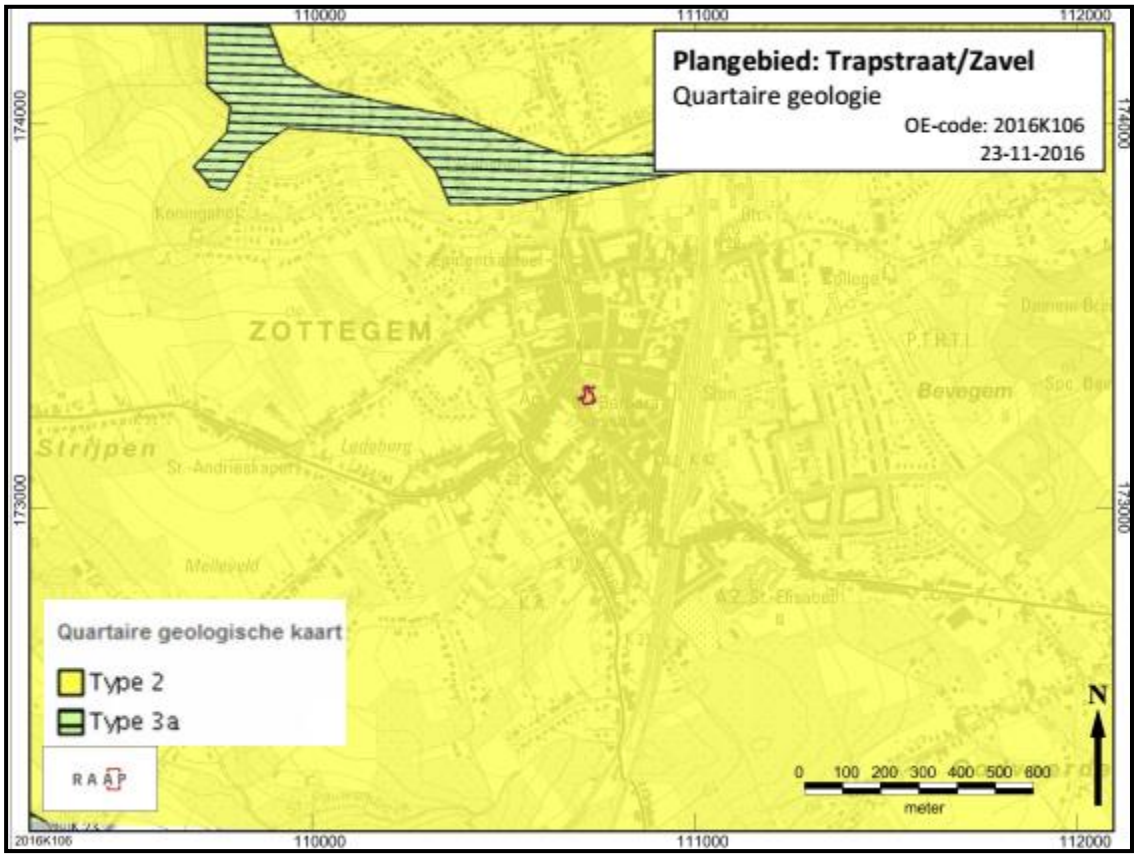

Figuur 7: Quartair-geologische kaart (Bron: Van de Water en Vanholme, 2016, Archeologienota, p.22, fig.13).

De eolische afzettingen in Vlaanderen worden opgedeeld in dominant zandige afzettingen en siltige afzettingen. Die laatste zijn de lössafzettingen en bestaan uit grotendeels silt dat door de wind in suspensie is vervoerd. Bij de dominant zandige afzettingen varieert de textuur van zand tot zandleem. Na het (sub)tropische milieu van het Tertiair, wordt vanaf circa 2,4 miljoen jaar BP de periode van het Quartair (onderverdeeld in Pleistoceen en Holoceen) gekenmerkt door een afwisseling van koude en warme fasen, de glacialen (ijstijden) en interglacialen (tussenijstijden). Tijdens met name de diverse glaciale koudefasen vonden er door de geringere vegetatiebedekking in combinatie met de permafrost grootschalige landschappelijke veranderingen plaats als gevolg van massabeweging en bodemerosie langs hellingen, intensieve erosie en sedimentatie in beek- en rivierdalen en de afzetting van

(niveo)eolische leem. In de Tertiaire fase werden meer of minder diepe dalsystemen uitgesleten. Ook de reliëfstructuur rondom het plangebied zal reeds in het Tertiair zijn gevormd, nadat de zee definitief was verdwenen en het land verder werd opgeheven. De Tertiaire afzettingen binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens met name het laatste glaciaal, het Weicheseliaan (116.000 11.500 BP), afgedekt door een dik leempakket. Het leemsediment, ook wel löss genoemd, is vanuit het destijds droge Noordzeebekken door de overheersende noordwestelijke wind aangevoerd. Terwijl het zwaardere zand als dekzand in Laag-België werd afgezet, bedekten de fijnere leemdeeltjes Midden-België.

4.3. Bodemkundige situering

Met de overgang naar het warmere Holoceen, de huidige tussenijstijd, vonden er geen belangrijke natuurlijke wijzigingen van het laat-Pleistocene reliëf meer plaats binnen het plangebied. Het werd warmer en vochtiger, waardoor het vegetatiedek zich uitbreidde en de bodemerosie beperkter werd. Door deze klimaatsverbetering kon bodemvorming optreden. De ruimtelijke verspreiding van de verschillende bodemeenheden is in hoge mate gerelateerd aan de geologische en geomorfologische opbouw van het landschap. Daarnaast hangt de ontwikkeling van de bodemtypen samen met de aard van het moedermateriaal, het klimaat en de hydrologische omstandigheden. De bodems in het onderzoeksgebied zijn ontwikkeld in de Pleistocene eolische lössleem. De bodemkaart van Vlaanderen geeft aan dat het gebied zich bevindt in een bebouwde zone (OB) (figuur 15). Dit betekent dat er bij de opmaak van de bodemkaart ten gevolge van de aanwezige bebouwing geen boringen zijn uitgevoerd op deze locatie waardoor er geen bodemkundige informatie beschikbaar is. Wanneer er gekeken wordt naar de bodemtypes rondom de OB zone, dan zijn er voornamelijk lemige bodems (nat, droog en vochtig) aanwezig.

5. HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Zottegem, en meer specifiek Velzeke, is gekend om zijn Romeinse oorsprong door de *vicus* die daar uitgebreid archeologisch onderzocht werd. Daarnaast werd er te Strijpen een Merovingische begraafplaats uit de 6de-7de eeuw gevonden. Pas vanaf de 10de en de 11de eeuw lijkt Zottegem zich als stedelijk centrum te ontwikkelen. Van dan af worden meer en meer aanwijzingen voor bewoning aangetroffen. De meeste ervan bevinden zich tussen het kasteel en de Markt/kerk.

In de archeologienota opgemaakt door RAAP België wordt gesteld dat er tussen de huidige funderingen sporen kunnen worden aangetroffen van vroegere bewoning op deze percelen en/of van ambachtelijke activiteiten die eerder buiten de bewoningskern plaatsvonden, zoals vuurgerelateerde activiteiten of activiteiten die op een andere manier als risicovol of hinderlijk (vb. geurhinder) werd beschouwd. Op de achtererven is er daarnaast ook een hoge trefkans op archeologisch interessante structuren zoals afvalkuilen, beerputten en waterputten. Vanaf het begin van de 18de eeuw zijn er duidelijke bewijzen dat het gebied ten zuiden van de kerk tot de stadskern behoorde. Op basis van de studie van kaartmateriaal kan het voorkomen van historische bebouwing (daterend tot minimaal de late 17de/vroege 18de eeuw) verwacht worden.[3]

In de archeologienota worden op basis van de CAI (Centrale Archeologische Inventaris) verschillende archeologische sites in het centrum van Zottegem vermeld.[4] Wat bij deze oplijsting nog ontbrak is dat er in 2007 op een nabijgelegen perceel in de Trapstraat door archeologen van het PAM Velzeke verschillende kuilen vol aardewerkafval werden aangetroffen die afkomstig waren van een pottenbakkersatelier uit de 18de -19de eeuw dat zich op de hoek van de Zavel en de Trapstraat zou hebben bevonden. Een kort verslag van deze archeologische inspectie valt te lezen in de kroniek van Archaeologia Mediaevalis van 2009.[5] Het ging om de vondst van drie kuilen met productieafval die samen een minimum aantal van 1000 stukken vaatwerk opleverden. Het betreft uitsluitend oxiderend gebakken en al of niet rood, zwart en groen geglazuurde ceramiek met een vrij gestandaardiseerd vormengamma (kruiken, teilen, oorkommetjes, steelkommetjes, vergieten, lollepotten, bloempotten en theepotten). Wellicht maakten versierde nokpannen en afvoerbuizen ook deel uit van deze Zottegemse pottenbakkerij. Op basis van onder meer een aantal kopjes in industrieel wit aardewerk kan dit productieafval in de late 18de en eerste helft van de 19de eeuw gedateerd worden. De afvalkuilen uit de Trapstraat vormen de eerste materiële indicaties van één of meerdere pottenbakkerijen binnen de Vrijheid van Zottegem. Archivalische bronnen, zoals de ambachtentelling van 1738, vermelden reeds de

[3] VAN DE WATER & VANHOLME 2016, pp. 39-40.
[4] VAN DE WATER & VANHOLME 2016, pp. 34-36.
[5] DESCHIETER & DE WANDEL 2009, p. 122 en communicatie via mail op 5/3/2018 met Johan Deschieter (PAM Velzeke).

aanwezigheid van twee pottenbakkers in het vlek. De afzetmarkt voor het geglazuurde aardewerk uit de Trapstraat zal ongetwijfeld in de directe omgeving gelegen hebben, doch over de interne organisatie van dit atelier of over de eigenlijke relatie tussen deze productie en haar lokale afzetmarkt dient nog heel wat (archivalisch en archeologisch) onderzoek te gebeuren.[6]

Na mailverkeer met Johan Deschieter op 5/3/2018 werd de exacte locatie van het perceel in de Trapstraat bekomen (zie figuur 8).

Figuur 8: Aanduiding door Johan Deschieter op een luchtfoto (© Google maps) van de site met pottenbakkersafval die door archeologen van het Pam Velzeke in 2007 opgegraven werd.

Door het ontbreken van deze informatie in de archeologienota werd tijdens de daaropvolgende werfbegeleiding niet specifiek rekening gehouden met de eventuele aanwezigheid van een 18de-19de-eeuws pottenbakkersatelier. Duidelijke sporen of materiaal die met een dergelijke activiteit zouden kunnen worden geassocieerd werden echter, behalve mogelijk laag S7 (cfr. Infra), alvast niet teruggevonden.

[6] DESCHIETER & DE WANDEL 2009, p.122.

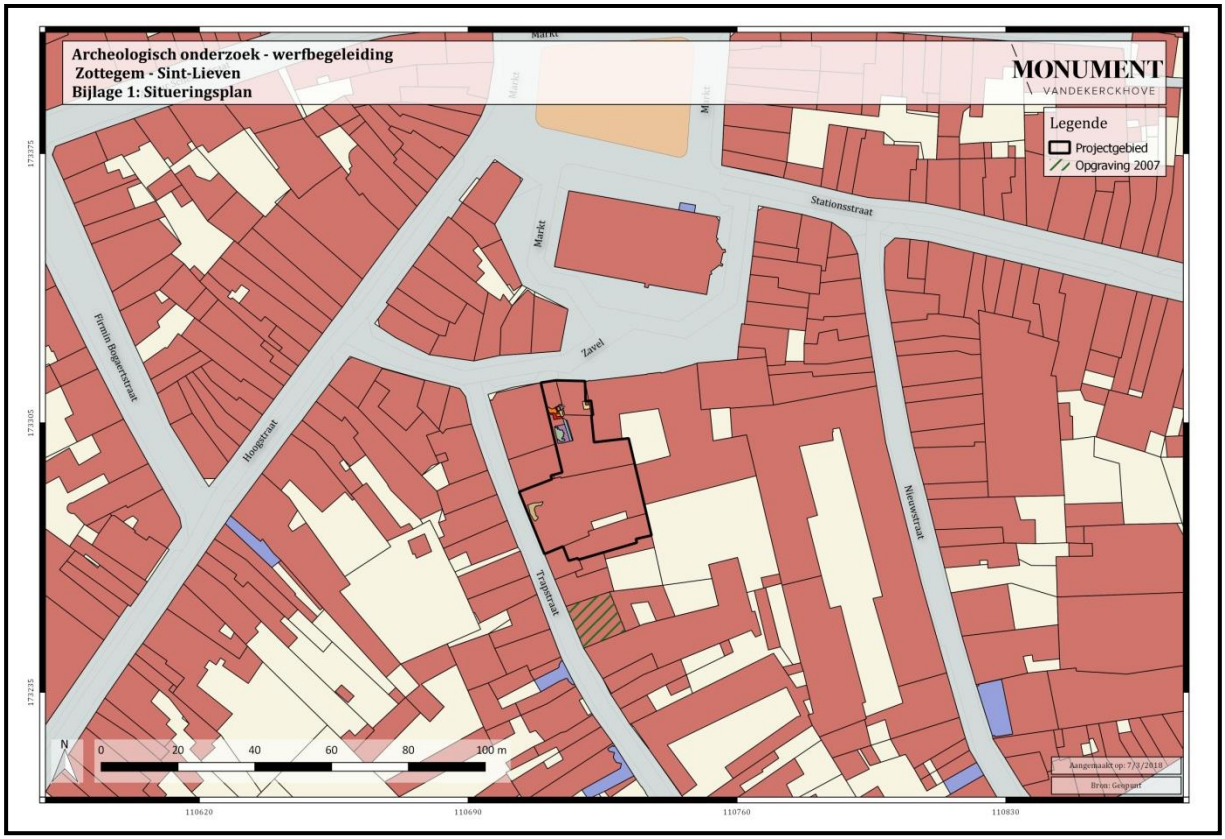

Figuur 9: Situering van het onderzoeksgebied met ook de aanduiding van de locatie van de opgraving door het PAM Velzeke in 2007 (bijlage 1).

6. RESULTATEN

6.1. Stratigrafie

Zone 1

In zone 1 zou enkel het gedeelte in het westen door de nieuwbouw worden verstoord. Het was ook daar dat zich de meeste verstoringen bevonden door de recente kelders en de betonnen paalfunderingen. Toch kon er op enkele plaatsen via de aanleg van profielen (profielen 1 tot en met 7) zicht verkregen worden op de stratigrafie en de diepte van de moederbodem (zie figuur 10).

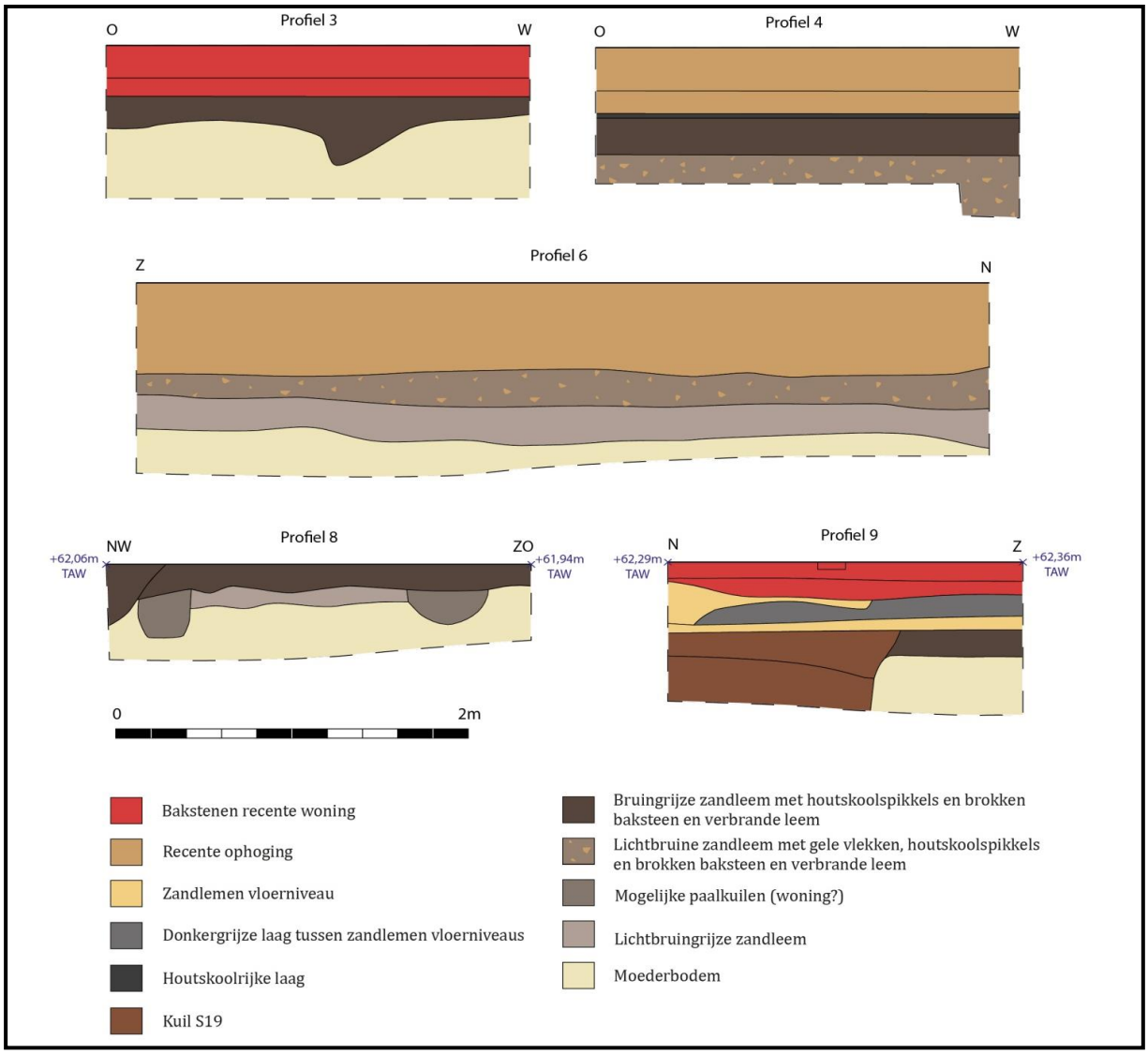

Figuur 10: Profielen die tijdens het onderzoek werden opgetekend en tijdens de verwerking werden gedigitaliseerd en geïnterpreteerd.

In het oosten beperkten de grondwerken zich tot een diepte van -30cm. In die zone werd een vrij dik postmiddeleeuws ophogingspakket aangetroffen (profielen 1 en 7, zie figuren 11 en 12). Opvallend was de 20cm dikke bleke zandlaag in profiel 7 (zie figuur 12). Deze laag werd nergens anders waargenomen. Aangezien de verstoring in deze zone slechts tot op -30cm zou gaan, was verder archeologisch onderzoek in deze zone niet noodzakelijk. Mochten er in de toekomst in deze zone nog grondverstorende werken onder de nieuwe parking plaatsgrijpen, dan kan het zijn dat er nog archeologisch interessante vondsten gedaan worden.

In het uiterste zuiden kon via profiel 3 waargenomen worden dat de moederbodem zich reeds op 20cm diepte onder het maaiveld bevond (zie figuren 10 en 13). Enkel een heel klein stukje van de middeleeuwse laag was hier bewaard gebleven. Dat de moederbodem naar het zuiden van het terrein toe hoger wordt, komt overeen met de topografische kaart. In elk geval maakt dit profiel duidelijk dat de moederbodem naar het zuiden toe helemaal niet diep zit en dat de huidige bewoning (met kelders en betonnen paalfunderingen) reeds heel wat verstoring teweeg gebracht heeft.

Figuur 11: P1 in zone 1.

Figuur 12: P7 in zone 1.

Figuur 13: P3 in zone 1.

Iets meer naar het westen toe werd een profiel (P4) gezet waarbij de moederbodem tot op -1m diepte niet gevonden werd (zie figuren 10 en 14). Mogelijk was deze in die zone reeds verstoord. Het kan echter ook gaan om een postmiddeleeuwse opvulling van de mogelijke microdepressie in het landschap die nog iets verderop ten noordwesten werd waargenomen, ter hoogte van profiel 6. De link tussen deze twee profielen kon niet vlakdekkend onderzocht worden wegens de aanwezigheid van een recente kelder tussen beide locaties.

Helemaal tegen de Trapstraat was er tussen twee kelders nog een kleine zone onverstoord gebleven. Op profiel 6 is te zien hoe er zich op -50cm diepte, net boven de gele leembodem, een licht grijzig bruine laag (S1) bevindt (zie figuren 10 en 15). Op basis van het aardewerk wordt deze laag in de 12de-13de eeuw gedateerd.

Figuur 14: P4 in zone 1.

Figuur 15: P6 en S1 in zone 1.

Iets meer naar het noorden toe gaf profiel 5 een beeld van de stratigrafie. Boven de moederbodem bevond zich daar een 10cm dikke bruine laag met daarboven een lichtbruin lemig ophogingspakket (zie figuur 16). De interpretatie hiervan is wegens gebrek aan een vlakdekkend zicht niet meteen duidelijk. Hoewel dit profiel zich op geringe afstand van profiel 6 bevindt, vertoont het toch wel een duidelijk verschil.

Figuur 16: P5 in zone 1.

Zone 2

In zone 2 kon een goed beeld van de stratigrafie verkregen worden ter hoogte van profiel 8. Onder een 17de-18de-eeuwse laag bevond zich de moederbodem (zie figuren 10 en 17). De laag boven de moederbodem komt in deze zone mogelijk overeen met het donkerbruine laagje dat in profiel 3 in zone 1 nog net bewaard was gebleven.

Figuur 17: P8 in zone 2.

6.2. Beschrijving sporen

Volle/late middeleeuwen

In het uiterste westen van zone 1 werd, tussen twee verstoringen van recente kelders, boven de lemige moederbodem een stukje van een oude ploeglaag/cultuurlaag gevonden (zie figuur 18). Op basis van het aardewerk dat er in werd gevonden, kan deze gedateerd worden tussen de 12de en de 13de eeuw. Aangezien deze laag niet te zien is op het profiel (P3) dat in het uiterste zuiden in zone 1 gezet werd, kan het mogelijk ook gaan om de opvulling van een lokale depressie in het oorspronkelijke landschap. Ook profiel 5, ten noorden, geeft een ander stratigrafisch beeld.

Figuur 18: Zicht op S1, het vermoedelijke colluviumpakket in een lokale (micro)depressie in het westen van zone 1.

15de-17de eeuw

In het westen van zone 2 werden er tussen de talrijke verstoringen in, enerzijds een kelderstructuur gevonden en anderzijds de resten van een bakstenen woning. Gezien de verstoring tussen beide, kan niet met zekerheid achterhaald worden of ze tot dezelfde bouwfase behoren.

Een oude kelderstructuur

Enkel de oostelijke muur van de kelder kon onderzocht worden (zie figuur 19). Deze was uitsluitend opgebouwd met onregelmatig gevormde natuursteenblokken die bijeen gehouden werden met vrij zachte beige zandige kalkmortel. Natuursteengebruik wordt algemeen in de volle of late middeleeuwen of zelf in de Romeinse periode verwacht. Aangezien echter de keldervloer opgemaakt is met vrij recent uitziende tegels kan het ook wel om hergebruikt materiaal gaan. Niettemin is het mogelijk dat het om een originele natuurstenen muur gaat. Hiermee dient er bij toekomstige opgravingen in het centrum van Zottegem dus rekening gehouden te worden. Merkwaardig bij deze constructie was ook dat er zowel tegen de buitenkant van de natuurstenen muur als onder de vloer zeer compacte groenige klei werd aangebracht. Vermoedelijk had deze een isolerende en/of waterwerende functie. De keldervloer zelf bestond uit verschillende soorten van tegels met ook enkele platte natuurstenen ertussen. In het oosten van de vloer waren stukken van een afwateringsgootje in de vloer ingewerkt, mogelijk hergebruikt materiaal.

Figuur 19: Zicht op de (kelder)vloer (S16) ten oosten de natuurstenen muur (S17) en de compacte klei (S18).

Een bakstenen woning met keuken/haardzone

In het westen van zone 2 werden resten van een bakstenen woning gevonden waarbij ook twee vrij goed bewaarde mogelijke haardvloeren aan het licht kwamen. De lager gelegen vierkante bakstenen vloer (S25) was omgeven door een muurtje van bakstenen die een formaat hadden van 25,5x12x5,5cm. De bakstenen van de vloer zelf hadden een formaat van 16,5x12x5,5cm. Op deze vloer S25 lag een ca. 25cm dik pakket bestaande uit enkele dunne opeenvolgende zwarte, gele en bruine zandleemniveaus (S23) (zie figuur 20). Hierin werd een verder niet definieerbare munt aangetroffen (invnr. 9).
Onder vloer S25 kwam dan weer een nieuwe vrij goed bewaarde bakstenen vloer (S24) aan het licht, gelijkaardig als S25, maar met een baksteenformaat van 25,5x12x5,5cm (zie figuur 21). Onder en naast de lager gelegen vierkante bakstenen vloerconstructie (S25) werden zwarte en oranje verbrande sporen opgemerkt (zie figuur 20).

Figuur 20: Zicht op de vierkante lager gelegen bakstenen vloer (S25/S26) en het lemen vloerniveau (S23) boven de hoger gelegen bakstenen vloer (S24).

Figuur 21: Zicht op beide (haard)vloerniveaus S24 en S25.

(Afval)kuil

In het uiterste oosten van zone 2 was nog een onverstoorde zone bewaard gebleven waar een (afval)kuil aan het licht kwam (zie figuur 22). Op basis van het materiaal dat er in gevonden werd kan deze gedateerd worden tussen de 15de en de 18de eeuw. Vermoedelijk gaat het om een kuil die gegraven werden op de achtererven van één van de woningen aan de straatkant, mogelijk van de bakstenen woning met de bakstenen (haard)vloeren. Bij het verder manueel verdiepen tot op de beoogde verstoringsdiepte van -60cm werd geleidelijk aan een vage bruine organische rand zichtbaar (zie figuur 23).

Figuur 22: Zicht op kuil S19 in het oosten van zone 1.

Figuur 23: Kuil S19 werd manueel verdiept tot op de verstoringsdiepte van -60cm.

Bij het opvolgen van de graafwerken in het westen van zone 1 werd een vrij losse puinige vulling opgemerkt waarin onder andere buisvormig bouwkeramiek zat (zie figuur 24). De rest van het materiaal kan in de 18de – 19de eeuw gedateerd worden. Misschien kan dit gelinkt worden met de aanwezigheid van de pottenbakkerij in die periode, zoals aangegeven door Johan Deschieter. Dit spoor werd echter niet verder onderzocht aangezien de verstoringsdiepte van -30cm, nodig voor de aanleg van de nieuwe parkeerplaatsen in deze zone, al bereikt was en er op dat moment geen kennis was over de mogelijke aanwezigheid van een pottenbakkerij in de buurt. Grondverstorende activiteiten in deze zone dienen in de toekomst dan ook archeologisch opgevolgd te worden. In deze zone werd de moederbodem niet bereikt (zie profielen 1, 2 en 7) zodat de mogelijke onderliggende archeologische sporen nog intact zijn.

Figuur 24: Zicht op de hele losse vulling van S7 waarin redelijk wat bouwkeramiek in zat.

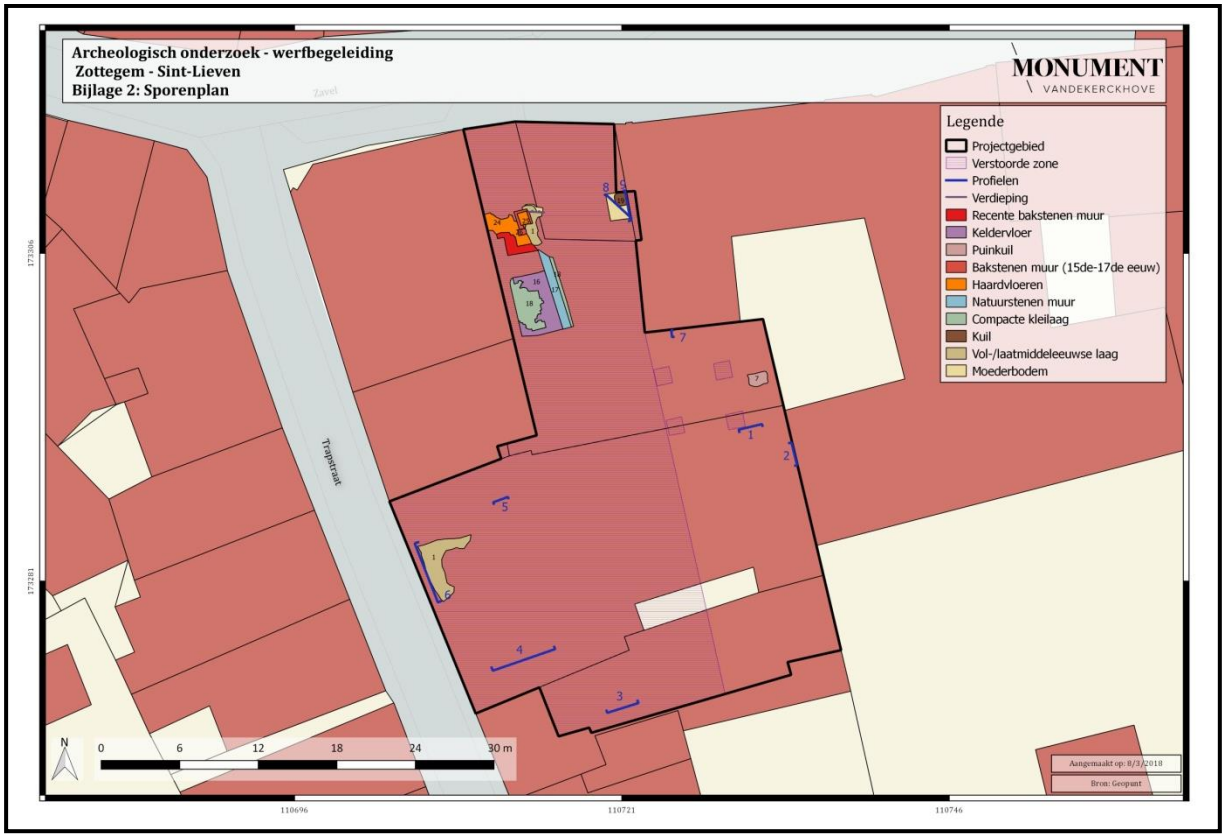

Figuur 25: Sporenplan (bijlage 2).

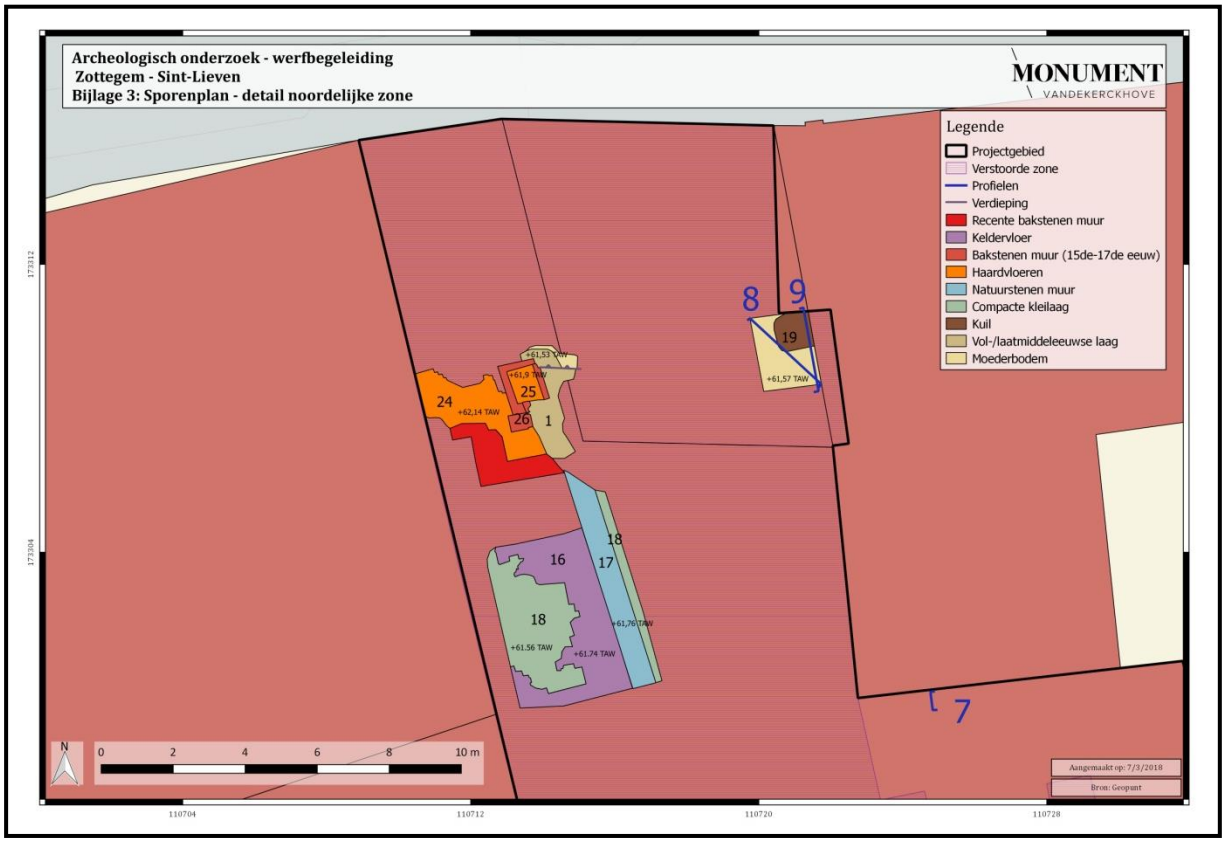

Figuur 26: Sporenplan – detail noordelijke zone (bijlage 3).

6.3. Beschrijving vondsten

Aardewerk

Het aardewerk uit laag S1 kan gezien worden als het oudste op de site. Het betreft hoofdzakelijk grijs aardewerk, waarvan 1 oorfragment en 17 wandfragmenten. Daarnaast werden ook 2 kleine stukjes steengoed aangetroffen uit Langerwehe. Tot slot werd er ook nog één rand van oxiderend, groen geglazuurd, aardewerk gerecupereerd. Mogelijk kan dit als intrusief beschouwd worden. Deze context wordt voorlopig gedateerd in de 12de-13de eeuw.

In kuil S19 werd redelijk wat aardewerk gevonden dat tussen de 15de en de 18de eeuw gedateerd kan worden. Het gaat om grijs aardewerk (5 wanden en 1 rand), 1 rand van een bord in rood aardewerk met slibversiering, rood geglazuurd aardewerk (15 stuks), 3 scherven faience en 2 scherven steengoed uit Raeren.

In de donkerbruine laag die te zien is op profiel 4 werd gelijkaardig aardewerk gevonden als in S19, uitgezonderd het grijs aardewerk. Deze context wordt eerder gedateerd in de 17de-18de eeuw.

Dierlijk bot

In kuil S19 werden 5 stukken dierlijk bot gevonden.

Metaal

Eveneens in S19 werd een grote metaalslak aangetroffen, alsook wat nagels en enkele niet nader te identificeren kleine bronzen objecten.

In de lemen vloerniveaus (S23) boven één van de twee mogelijke haardvloeren werd een munt gevonden. Ook net boven de tegelvloer (S16) van de vermoedelijke kelder werd een munt ontdekt. Beide waren echter niet meer leesbaar/identificeerbaar.

7. INTERPRETATIE

In zone 1 werd via 7 profielen een inzicht verkregen in de stratigrafie. In het oosten leek de stratigrafie nog intact bewaard, maar aangezien de grondverstoring in die zone slechts beperkt bleef tot -30cm werden de eventuele nog dieper bewaarde archeologische sporen daar niet rechtstreeks bedreigd. De lagen die te zien zijn op profielen 1 en 7 kunnen geïnterpreteerd worden als postmiddeleeuwse ophogingslagen.

Dat de moederbodem zich echter helemaal niet zo diep onder het huidige loopniveau bevindt wordt aangetoond door profielen 3, 4, 5 en 6, in het westen van zone 1. Na afbraak van de gebouwen bleken verschillende recente kelderstructuren deze zone inderdaad grotendeels reeds verstoord te hebben. Enkel een klein stukje tussen twee kelders was daar gevrijwaard gebleven en kon vlakdekkend onderzocht worden. Het gaat wellicht om een oude cultuur/akkerlaag die op basis van het grijze lokaal geproduceerde aardewerk in de 12de-13de eeuw gedateerd kan worden.

Ook zone 2 was tot op de beperkte verstoringsdiepte van -60cm reeds grotendeels verstoord. Enkel in het westen en een klein stukje in het oosten waren intact gebleven. De afvalkuil in het oosten kan mogelijk te maken hebben met een tuinzone van de bakstenen woningen die in het westen van zone 2 aangetroffen werden. Beiden kunnen op basis van de vondsten tussen de 15de en de 18de eeuw gedateerd worden. Opvallend waren de brandsporen en (haard)vloeren in deze woning die mogelijk wijzen op een ‘keukenzone’ binnen het gebouw. Zowel bij de afvalkuil als bij de bewoningssporen kon een zicht verkregen worden op de onderliggende lemige moederbodem. Aangezien er niet dieper zou worden verstoord bleef het onderzoek ervan beperkt tot dit eerste nog intacte niveau.

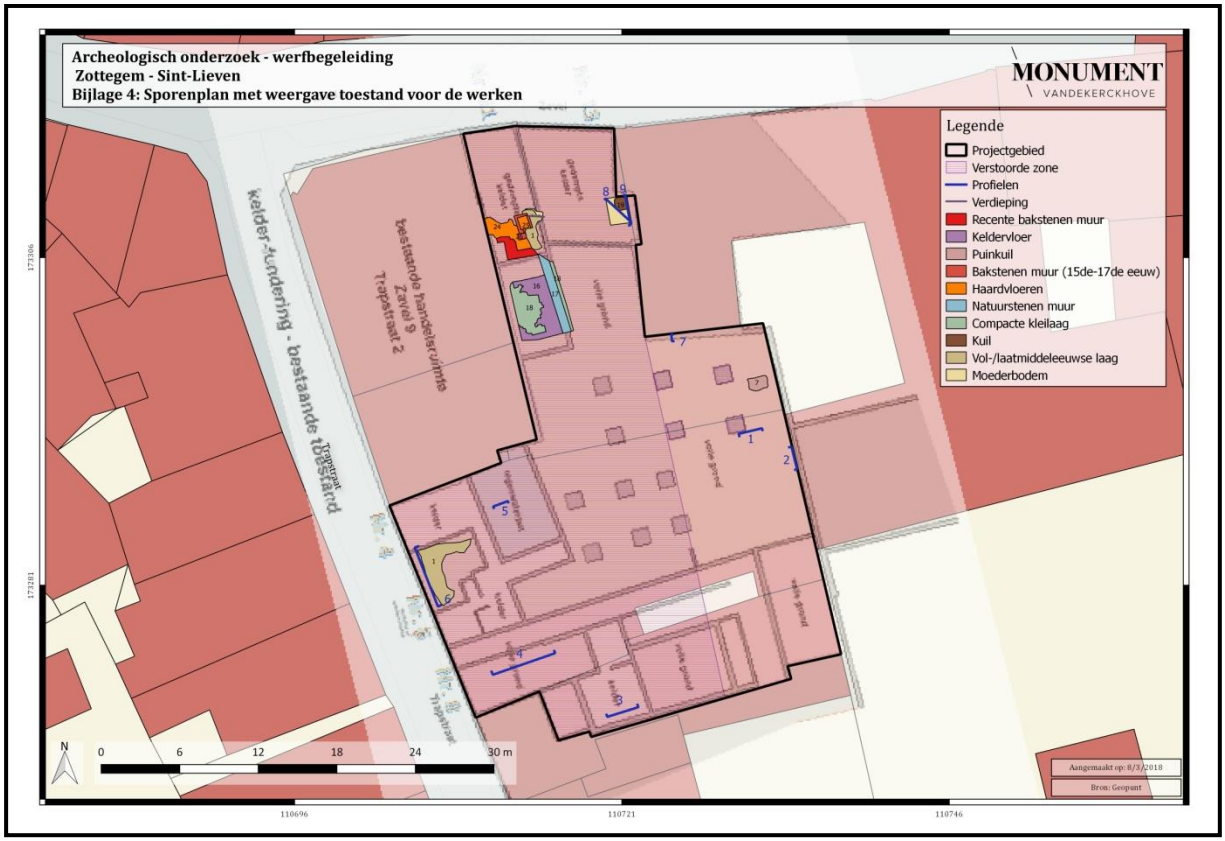

Figuur 27: Projectie van de aangetroffen archeologische sporen ten opzichte van de toestand voor de werken. Merk de zone in het uiterste oosten op waar door de beperkte verstoringsdiepte (-30cm) mogelijk in de toekomst nog archeologie kan gevonden worden (bijlage 4).

7.1. Belang en waardering

De werfbegeleiding heeft enkele interessante waarnemingen opgeleverd die een betere archeologische kijk geven op deze plaats binnen de historische kern van Zottegem. Het was echter vrij snel duidelijk dat er reeds heel wat verstoord was geraakt. Niettemin werd via deze werfbegeleiding een zicht verkregen op de intact gebleven zones binnen het onderzoeksgebied. Een aangetroffen cultuur-/ploeglaag gaat terug tot de volle/late middeleeuwen en bakstenen (met natuursteen) muren met bijhorende haard/keukenzone geven zicht op de bewoning tussen de 15de en de 17de eeuw.

7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

Aan volgende doelstellingen die werden opgesteld in functie van een werfbegeleiding werd voldaan:

- Er werd inzicht verkrijgen in de aanwezigheid van archeologische resten binnen het plangebied.

- Er werd nagegaan of er archeologische sporen aanwezig zijn, hoe diep deze gelegen zijn en wat hun aard is.

- Er werd inzicht gekregen in de stratigrafie en achterhaalt wat deze kan vertellen over de historiek van het plangebied.

Volgende wetenschappelijke vraagstellingen werden ook beantwoord:

- *Zijn er archeologische sporen bewaard? Wat is hun aard en hun bewarings-toestand? En op welke diepte zijn ze gelegen?*

  Ondanks dat het overgrote deel van het onderzoeksterrein in recente tijden verstoord is geraakt, werden er tijdens de werfbegeleiding toch nog enkele interessante archeologische sporen gevonden. In zone 1 werd een kleine zone met een vermoedelijke 12de-13de-eeuwse cultuurlaag (of colluviumpakket) op een diepte van -50cm onder het straatniveau van de Trapstraat waargenomen.

  In zone 2 werden tussen de 30 en 40cm onder de aanwezige betonplaat twee onverstoorde zones aangetroffen. In het westen een zone met bewoningssporen die lijken te dateren tussen de 15de en de 17de eeuw. Het gaat enerzijds om een kelder waarvan één muur opgebouwd was met onregelmatig gevormde natuursteenbrokken en anderzijds om een bakstenen woning waarvan resten gevonden werden van enkele (haard)vloeren. In het oosten betreft het een zone met een kuil die ook in die

periode kan worden gedateerd. Mogelijk valt de tuinzone van de bewoning hier te situeren.

- *Wat is de invloed van 19de- en 20ste-eeuwse bebouwing op de archeologie en de gaafheid van sporen en bodem?*

  De 19de-20ste-eeuwse bebouwing had het onderzoeksgebied reeds grotendeels verstoord. In zone 1 ging het om verschillende kelders en verschillende paal-funderingen. Zone 2 was grotendeels verstoord door een kelder aan de straatzijde en door vier massieve dwarse betonnen funderingsbalken.

- *Werd door middel van de werfbegeleiding een beeld verkregen van de evolutie van het terrein doorheen de geschiedenis, en zo ja, wat zijn de algemene grote lijnen?*

  Ondanks de aanzienlijke verstoringen kon via de archeologische werfbegeleiding toch enigszins een beeld verkregen worden van de evolutie van het terrein doorheen de geschiedenis. De oudste sporen van menselijke activiteit gaan terug tot de 12de-13de eeuw. Vervolgens werd het terrein ter hoogte van zone 2 bewoond, mogelijk al vanaf de 15de eeuw. Naar het oosten en het zuiden toe lijkt de moederbodem zich iets hoger te bevinden, hetgeen overeenkomt met de hoogtekaart.

- *Wat is de kennisvermeerdering van de gegevens voor de algemene geschiedenis van Zottegem en de omgeving van de stad?*

  Op basis van de archeologienota werd in eerste instantie aangenomen dat er over dit stadsdeel nog maar weinig archeologische gegevens gekend waren. Er werd voor de werfbegeleiding dan ook van uit gegaan dat elke archeologische observatie in onverstoorde zones tot een kennisvermeerdering zou leiden. Tijdens de verwerking kwam echter aan het licht dat er twee percelen naar het zuiden toe in de Trapstraat in 2007 reeds belangrijke archeologische vondsten gedaan werden. Op basis van deze vondsten wordt verondersteld dat er zich een 18de-19de-eeuws pottenbakkersatelier zou bevinden op de hoek van de Zavel en de Trapstraat. Directe duidelijke aanwijzingen hiervoor werden tijdens de werfbegeleiding echter niet gevonden. Enkel de meest oostelijke zone kan eventueel nog resten hiervan bevatten. In die zone werd namelijk slechts tot op -30cm gegraven.

8. SAMENVATTING

In het kader van werken met een ingreep in de bodem binnen de historische kern van Zottegem werd via een archeologienota een werfbegeleiding opgelegd.

Bij deze archeologische werfbegeleiding ter hoogte van het nieuwbouwproject aan de Zavel en de Trapstraat te Zottegem konden, ondanks dat het terrein voor het overgrote deel reeds verstoord was, toch nog enkele interessante archeologische vaststellingen gedaan worden.

Na de afbraak van de bestaande gebouwen en funderingen werd duidelijk dat er maar weinig zones onverstoord waren gebleven:

In zone 1 kon enkel nog een zicht verkregen worden op de moederbodem via profielen. In het uiterste westen, tussen twee recente kelders, was er een iets groter stukje onverstoord gebleven waar dan ook een klein archeologisch vlak kon worden aangelegd. Het ging om een lichtbruine laag van zandleem. Deze laag gaat mogelijk terug op een oude cultuurlaag uit de volle/late middeleeuwen. Een andere mogelijke interpretatie is dat het gaat om een colluviumlaag die een toenmalige lokale microdepressie in het landschap opvult en vanuit het hoger gelegen zuiden kan zijn afgegleden.

In zone 2 was de grootste verstoring het gevolg van de aanwezigheid van vier dwarse balkfunderingen in gewapend beton en een recente kelder aan de straatzone. De betonnen balkfunderingen dienden tijdens de uitbraakwerken uitgehaald te worden. Bij de werfopvolging hiervan werden nog twee zones herkend die gevrijwaard gebleven waren van verstoring. In het westen werd een kelder aangetroffen waarvan de oostelijke muur opgebouwd was in natuursteen, wellicht Balegemse of Leedse kalkzandsteen. Merkwaardig was de 20cm dikke, zeer compacte, groenige kleilaag die tegenaan deze muur was aangebracht. Deze zelfde kleilaag bevond zich ook onder de tegelvloer van deze kelder en had wellicht een waterkerende functie. De vloer zelf was opgebouwd uit verschillende soorten tegels en ook enkele stukken platte Doornikse kalksteen. Mogelijk stond deze kelder in verbinding met de resten van bakstenen constructie die iets meer naar het noorden toe werd aangetroffen. Gezien de brandsporen op en onder de baksteenvloeren van deze constructie, gaat het wellicht om de haardvloeren in de ‘keukenzone’ binnen de woning. Op basis van het uitzicht en het baksteenformaat worden deze vloeren gedateerd tussen de 15de en de 17de eeuw.

In het oosten van zone 1 werd tijdens de werfbegeleiding eveneens een kleine onverstoorde zone herkend waar, naast een (afval)kuil, ook een goed zicht kon verkregen worden op de stratigrafie. Net als in zone 1 was duidelijk dat de moederbodem zich niet zo diep bevond en dat er van een dik ophogingspakket in deze zone binnen Zottegem geen sprake is.

Tot slot dient nog vermeld te worden dat er geen rechtstreekse sporen van de mogelijke aanwezigheid van een pottenbakkersatelier uit de 18de -19de eeuw werden opgemerkt. De vondst van drie materiaalrijke kuilen tijdens een opgraving in 2007 had namelijk aangetoond dat er in de Trapstraat meer dan waarschijnlijk in de 18de-19de eeuw een pottenbakkersatelier moet zijn geweest.

Enkel het oosten van zone 1, waar slechts een grondverstoring van -30cm diende te gebeuren voor de aanleg van een parking, komt nog in aanmerking voor eventueel toekomstig archeologisch onderzoek.

9. BIBLIOGRAFIE

DESCHIETER J. & DE WANDEL T. 2009, Heren, burgers en ambachtslui…: archeologisch noodonderzoek in Zuid-Oost-Vlaanderen (O.-Vl.), in: *Archaeologia Mediaevalis, Kroniek 32*, Gent, pp. 122-124.

VAN DE WATER A.E.M & VANHOLME N. 2016, *Plangebied Trapstraat/Zavel, Zottegem. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek. Verslag van de Resultaten Bureauonderzoek en Programma van Maatregelen – 2016 K 106*, RAAP België bvba, Nazareth.
Raadpleegbaar via link:
https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/1433

10. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Situeringsplan
- Bijlage 2: Sporenplan
- Bijlage 3: Sporenplan – detail Noordelijke zone
- Bijlage 4: Sporenplan met weergave toestand voor de werken
- Bijlage 5: Inventarislijst
- Bijlage 6: Sporenlijst
- Bijlage 7: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%220cc9eef3-0cac-4dfa-85c5-a76100afca80%22%7D

Archeologisch onderzoek - werfbegeleiding Zottegem - Sint-Lieven
Projectcode: 2017D339
Bijlage 1: Situeringsplan

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

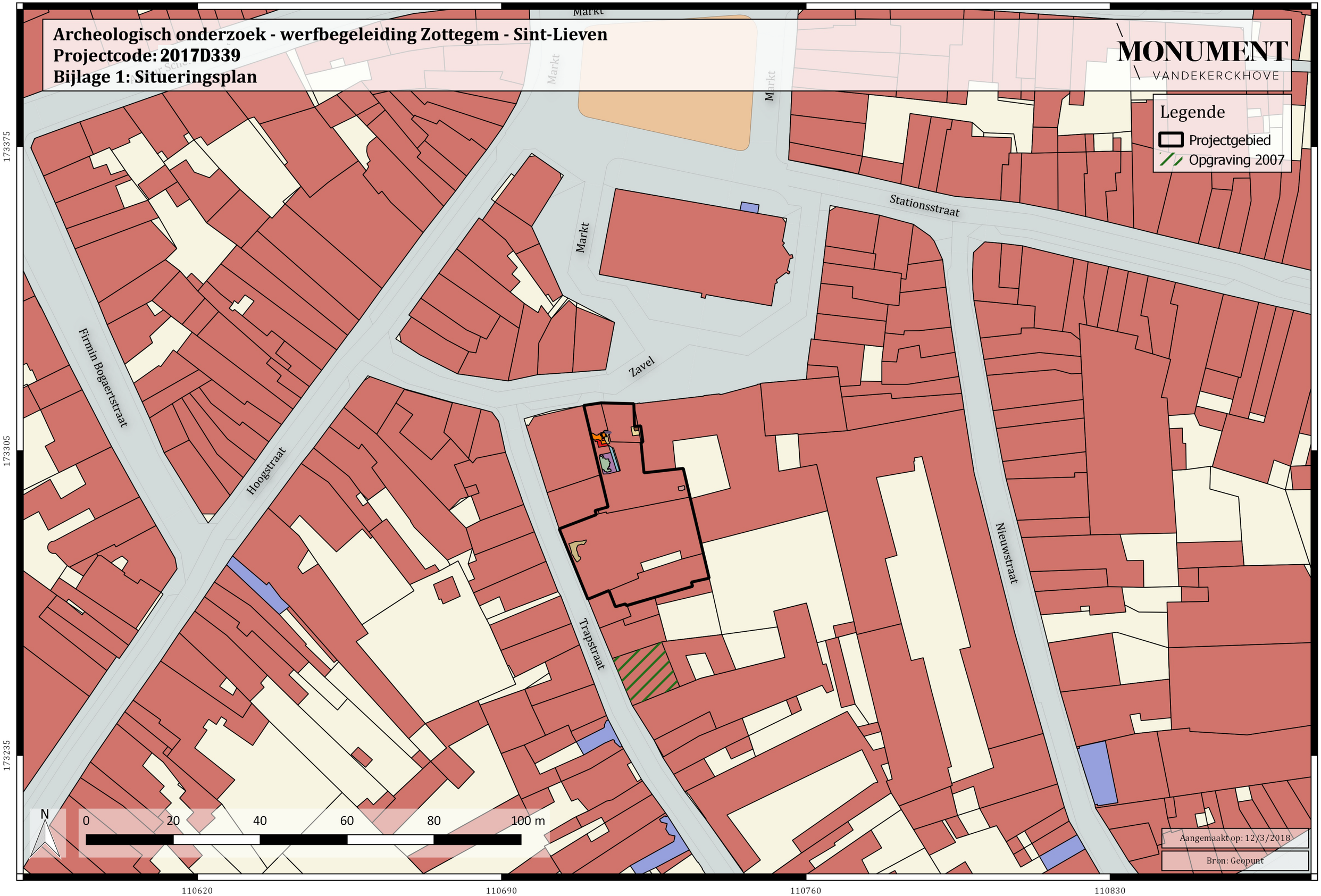

Archeologisch onderzoek - werfbegeleiding Zottegem - Sint-Lieven
Projectcode: 2017D339
Bijlage 2: Sporenplan

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

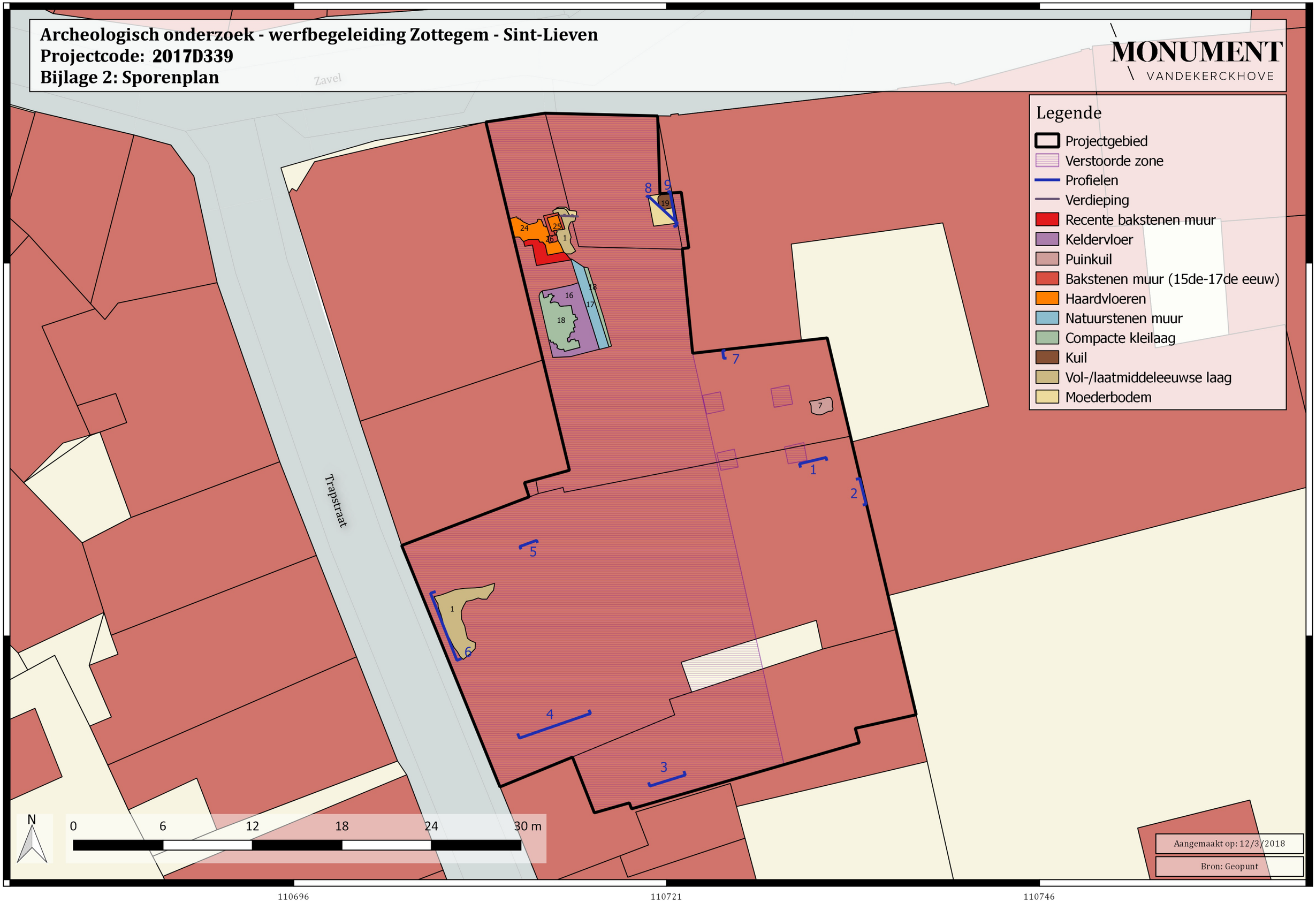

Archeologisch onderzoek - werfbegeleiding Zottegem - Sint-Lieven
Projectcode: 2017D339
Bijlage 3: Sporenplan - detail noordelijke zone

MONUMENT VANDEKERCKHOVE

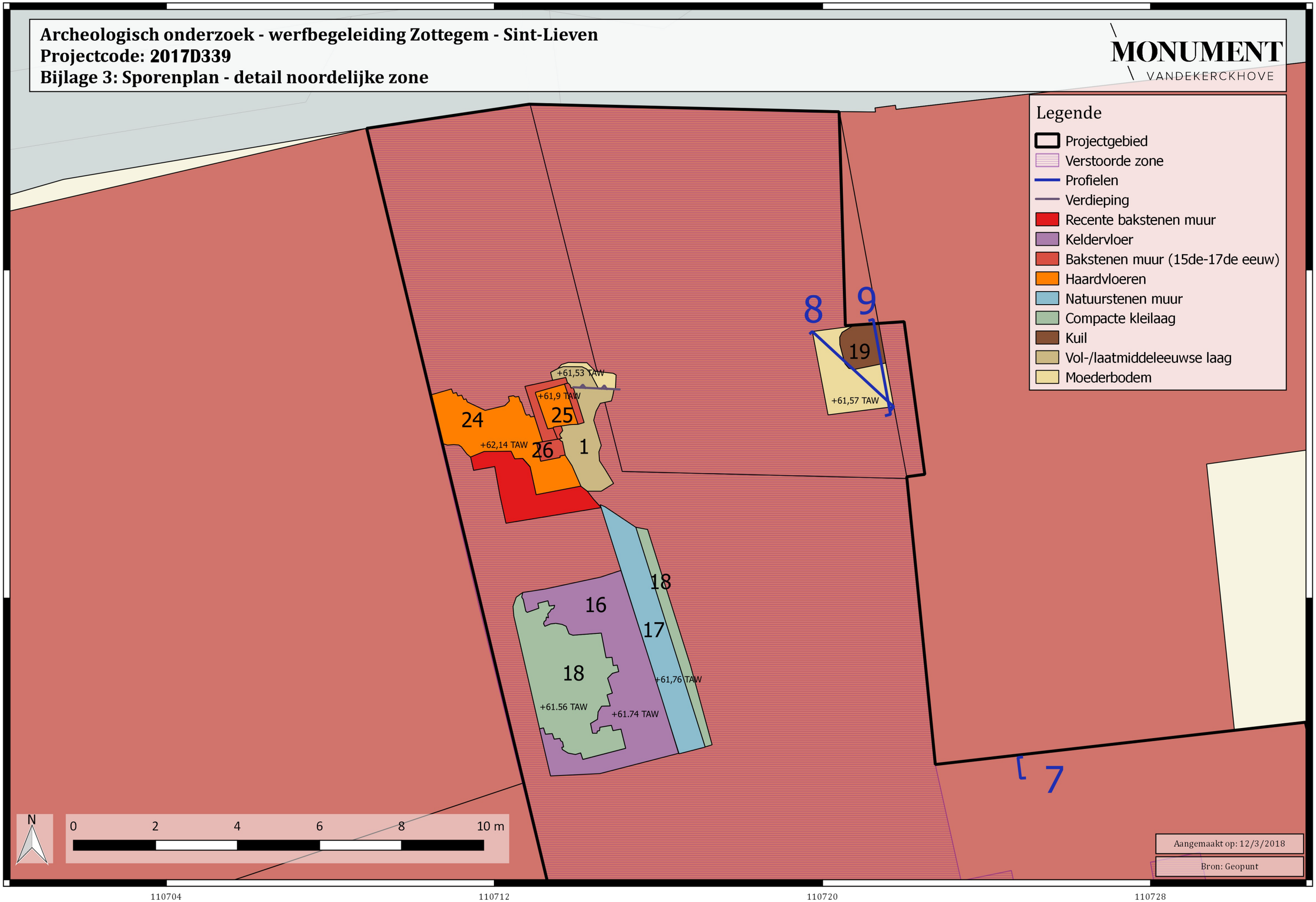

Archeologisch onderzoek - werfbegeleiding Zottegem - Sint-Lieven
Projectcode: 2017D339
Bijlage 4: Sporenplan met weergave toestand voor de werken

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

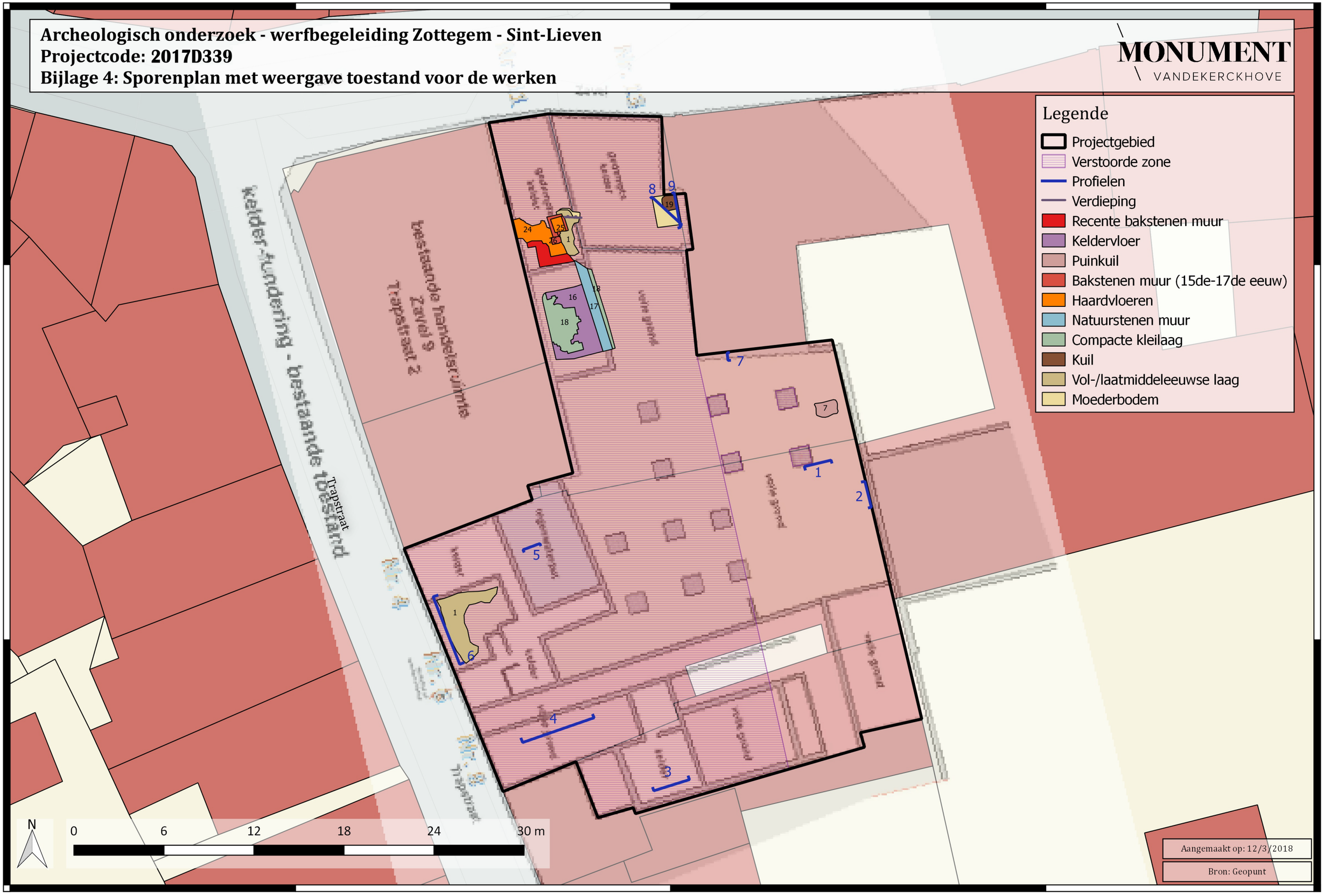

Bijlage 5: Inventarislijst

Invnr	Spoornr	Monster	Materiaal	Technische groep	Doosnr	Opmerkingen	Datering periode
1	17	mortelstaal			1		
2	18	Kleistaal			1		
3	16	Vloertegels	bouwmateriaal		1		
4	17	Natuursteenstaal			1		
5	24		bouwmateriaal		1	Vloertegel staal	
6	25		bouwmateriaal		1	Vloertegel staal	
7	26	baksteenstaal	bouwmateriaal		1	Baksteen van muur	
8			metaal		1	net boven S16	
9	23		metaal		1	net boven (haard?)vloer	
10	8		glas		1	P8, 1 fragment	
11	8		bouwmateriaal	gebakken / gedroogd	1	P8, baksteen	
12	8		metaal	slak	1	P8	
13	10		aardewerk	rood geglazuurd AW	1	P8, 2 wanden	
14	12		aardewerk	grijs	1	P8, 1 wandfragment	
15	11		aardewerk	steengoed	1	P8, 1 wandfragment	
16	8		aardewerk		1	P8: GR:2r; F/M:1r,3w; RG: 3r,1b, 13w,1h; ST:1w,1h;	
17	8		bouwmateriaal	gebakken / gedroogd	1	P8, baksteen	
18	19		aardewerk		1	P8: RG:b2w,1h; HV: 1w; SG: 4w; GR: 2w; F/M: 1w	
19	8		bot	dierlijk bot	1		
20	9		aardewerk	rood geglazuurd AW	1	P8, 1 wandfragment	
21			aardewerk		1	P1 donker pakket. 6rg (1 handle, 1 rim), 1gr.	Late Middeleeuwen
22			natuursteen	silex	1	P1 donker pakket	
23			aardewerk		1	P2 donkerbruine oploging. 3rg (1 rand), 1 sg, 1wg	Late Middeleeuwen
24			aardewerk	rood geglazuurd AW	1	P3 losse puinige leemgrond, 2 wandfragmenten	Late Middeleeuwen
25			aardewerk		1	P4 donkerbruine ophoging. 12rg (1 rand, 2 bodems), 2sg handles, 1pijpaarde, 2ma	
26			aardewerk		1	P6 lichtbruin leempakket. 4 gr (1 bodem), 1rg	
27	1		aardewerk		1	P6. 18gr (1 handle, 1 neck), 2rg, 2sg	
28	7		aardewerk		1	P7? Puinkuil NO hoek. 1rg bodem, 2sg bodems, 3ma	
29	7		bouwmateriaal	gebakken / gedroogd	1	P7? Puinkuil NO hoek. 2 pipe fragments	

Bijlage 6: Sporenlijst

Spoornr	Type	Interpretatie	Interface	Zone	Werkput	Vak	Vlak
1	laag			1	1	1	1
2	laag			1	1	1	1
3	laag			1	1	1	1
4	laag			1	1	1	1
5	laag			1	1	1	1
6	laag			1	1	1	1
7	interface			1	1	1	1
8	laag			2	1	1	1
9	laag			2	1	1	1
10	laag			2	1	1	1
11	laag			2	1	1	1
12	laag			2	1	1	1
13	laag			2	1	1	1
14	laag			2	1	1	1
15	laag			2	1	1	1
16	vloer			2	1	1	1
17	muur			2	1	1	1
18	laag			2	1	1	1
19	interface	kuil		2	1	1	2
20	laag			2	1	1	2
21	muur			2	1	1	1
22	laag			2	1	1	1
23	laag			2	1	1	1
24	vloer			1	1	1	1
25	vloer			1	1	1	1
26	muur			1	1	1	1

Bijlage 7: Fotolijst Opgraving Zottegem Sint Lieven - 2017 - 2017D339

Bestandsnaam	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak	Invnr	Structuurnr	Spoornr
DSCN7364.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7365.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7365.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7366.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7366.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7367.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7367.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7368.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7369.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7369.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7370.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7371.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7371.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7372.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7372.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7374.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7374.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7375.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7375.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7376.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7376.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7377.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7377.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7378.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7381.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7381.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7383.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7383.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7384.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7384.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7388.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7388.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7394.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7396.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7396.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7398.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7399.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7399.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7400.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7415.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7415.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7416.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7417.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7417.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7418.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7421.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7421.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7422.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7422.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7423.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7423.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7424.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7424.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///			
DSCN7429.JPG			Structuur: Profiel 8	Spoornummer(s): 8
DSCN7430.JPG			Structuur: Profiel 8	Spoornummer(s): 8
DSCN7432.JPG			Structuur: Profiel 8	Spoornummer(s): 8

DSCN7433.JPG		Structuur: Profiel 8	Spoornummer(s): 8
DSCN7434.JPG		Structuur: Profiel 8	Spoornummer(s): 8
DSCN7440.JPG		Structuur: Profiel 8	
DSCN7442.JPG		Structuur: Profiel 8	
DSCN7442.JPG		Structuur: Profiel 8	Spoornummer(s): 8
DSCN7454.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7454.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7457.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7459.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7460.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7462.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7462.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7468.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7468.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7469.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7470.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7470.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7472.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7474.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7476.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7478.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7480.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7482.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7483.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7483.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7484.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7485.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7486.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7486.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7487.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7490.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7493.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7493.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7495.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7496.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7498.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7507.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///3		
DSCN7507.JPG			Spoornummer(s): 19
DSCN7509.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7509.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7520.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7520.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7523.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7523.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///1		
DSCN7529.JPG			Spoornummer(s): 16, 17, 18
DSCN7529.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7534.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///		
DSCN7534.JPG	Zone/Werkput/Kijkvenster/Vlak: 2///1		
DSCN7535.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7535.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7538.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7538.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7540.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7541.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7541.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7542.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7542.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7544.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7544.JPG			Spoornummer(s): 24, 25, 26

DSCN7545.JPG	Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7546.JPG	Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7547.JPG	Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7547.JPG	Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7548.JPG	Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7548.JPG	Spoornummer(s): 24, 25, 26

DSCN7549.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7549.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7551.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7551.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7552.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7552.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7558.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7558.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7559.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7559.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7560.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7561.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7562.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7564.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7565.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7566.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7567.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7567.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7568.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7570.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7571.JPG		Spoornummer(s): 24
DSCN7571.JPG		Spoornummer(s): 24
DSCN7572.JPG		Spoornummer(s): 25
DSCN7574.JPG		Spoornummer(s): 24, 25, 26
DSCN7574.JPG		Spoornummer(s): 24
DSCN7575.JPG		Spoornummer(s): 25
DSCN7575.JPG		Spoornummer(s): 24
DSCN7576.JPG		Spoornummer(s): 25
DSCN7576.JPG		Spoornummer(s): 24
DSCN7577.JPG		Spoornummer(s): 24
DSCN7577.JPG		Spoornummer(s): 25
DSCN9147.JPG	Structuur: Profiel 1	
DSCN9148.JPG	Structuur: Profiel 1	
DSCN9152.JPG	Structuur: Profiel 1	
DSCN9153.JPG	Structuur: Profiel 1	
DSCN9154.JPG	Structuur: Profiel 1	
DSCN9157.JPG	Structuur: Profiel 2	
DSCN9158.JPG	Structuur: Profiel 2	
DSCN9161.JPG	Structuur: Profiel 2	
DSCN9164.JPG	Structuur: Profiel 2	
DSCN9167.JPG	Structuur: Profiel 2	
DSCN9168.JPG	Structuur: Profiel 2	
DSCN9176.JPG	Structuur: Profiel 3	
DSCN9177.JPG	Structuur: Profiel 3	
DSCN9179.JPG	Structuur: Profiel 3	
DSCN9182.JPG	Structuur: Profiel 3	
DSCN9187.JPG	Structuur: Profiel 3	
DSCN9191.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9193.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9197.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9200.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9201.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9202.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9204.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9205.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9207.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9210.JPG	Structuur: Profiel 4	
DSCN9212.JPG	Structuur: Profiel 5	
DSCN9221.JPG	Structuur: Profiel 5	

DSCN9223.JPG	Structuur: Profiel 5	
DSCN9224.JPG	Structuur: Profiel 5	
DSCN9226.JPG	Structuur: Profiel 6	
DSCN9227.JPG	Structuur: Profiel 6	
DSCN9231.JPG	Structuur: Profiel 5	
DSCN9237.JPG	Structuur: Profiel 5	
DSCN9247.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9250.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9256.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9263.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9267.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9272.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9275.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9278.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9279.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9280.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9282.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9284.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9285.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9288.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1
DSCN9292.JPG	Structuur: Profiel 6	Spoornummer(s): 1